Niewypłacalność/upadłość

Słowacja

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

W Słowacji wszystkie rodzaje postępowania w związku z niewypłacalnością wszczyna się w stosunku do dłużnika.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Przesłanki wszczęcia poszczególnych rodzajów postępowania w związku z niewypłacalnością:

Przesłanki **ogłoszenia upadłości**:

Postępowanie upadłościowe składa się z dwóch etapów. Pierwszy etap rozpoczyna się od złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i trwa do czasu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Drugi etap rozpoczyna się od wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości i trwa do czasu zakończenia postępowania upadłościowego.

Przesłanką rozpoczęcia pierwszego etapu jest złożenie przez uprawnioną osobę wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego (jeżeli postępowanie wszczyna się na wniosek), na podstawie którego to wniosku można domniemywać, że dłużnik jest niewypłacalny, oraz uiszczenie zaliczki na rzecz sądu.

Przesłankami rozpoczęcia drugiego etapu (wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości) są: istnienie wielu wierzycieli, nadmierne zadłużenie lub niewypłacalność dłużnika oraz istnienie wystarczającego majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

Osoba uprawniona do złożenia wniosku: postępowanie można wszcząć na wniosek lub z urzędu. Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć dłużnik, wierzyciel, likwidator lub inna osoba wymieniona w przepisach. Postępowanie upadłościowe wszczyna się z urzędu przede wszystkim w przypadku niepowodzenia postępowania restrukturyzacyjnego – sąd wydaje wówczas jedno postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego i ogłoszeniu upadłości.

Wniosek powinien spełniać wymogi ogólne oraz pewne wymogi szczegółowe, które zależą od tego, kto jest wnioskodawcą. Jeżeli wnioskodawcą jest wierzyciel, we wniosku należy przedstawić dowody poświadczające niewypłacalność dłużnika. Jeżeli wnioskodawcą jest dłużnik (domniemywa się jego niewypłacalność lub nadmierne zadłużenie), do wniosku należy dołączyć wykaz majątku i zobowiązań dłużnika, spis podmiotów powiązanych oraz najnowsze sprawozdanie finansowe, jeżeli jest dostępne.

Przed złożeniem wniosku wnioskodawca jest zobowiązany wpłacić zaliczkę na rachunek bankowy sądu.

Niewypłacalność oznacza, że dłużnik jest nadmiernie zadłużony lub jest niewypłacalny. Dłużnik jest nadmiernie zadłużony, jeżeli ma obowiązek prowadzenia rachunkowości zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami (ustawa nr 431/2002 o rachunkowości), posiada więcej niż jednego wierzyciela, a wartość jego zobowiązań przekracza wartość jego majątku. Osoba prawna jest niewypłacalna, jeżeli jej opóźnienie w wykonaniu co najmniej dwóch zobowiązań pieniężnych wobec więcej niż jednego wierzyciela przekracza 30 dni. Osoba fizyczna jest niewypłacalna, jeżeli nie jest w stanie spłacić co najmniej jednego zobowiązania pieniężnego w ciągu 180 dni po upływie terminu spłaty.

Wystarczający majątek – jeżeli istnieją wątpliwości, czy majątek dłużnika wystarczy na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, sąd ustanawia tymczasowego nadzorcę (syndyka) do zbadania tej kwestii.

Przesłanki **wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego**:

Postępowanie restrukturyzacyjne, podobnie jak postępowanie upadłościowe, składa się z dwóch etapów. Na pierwszym etapie (wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego) sąd bada, czy spełniono przesłanki restrukturyzacji. Etap ten rozpoczyna się od złożenia przez uprawnionego (dłużnika lub wierzyciela) wniosku wraz z opinią zarządcy z zaleceniem przeprowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego wobec dłużnika. Etap drugi rozpoczyna się od wydania zgody na przeprowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego. Wówczas dłużnik, pod nadzorem zarządcy i sądu oraz we współpracy z wierzycielami, sporządza, omawia i zatwierdza plan restrukturyzacji, który następnie zatwierdza sąd.

Dłużnik może złożyć wniosek o restrukturyzację, jeżeli zwrócił się o opinię do zarządcy, który w takiej opinii (wydanej nie więcej niż 30 dni wcześniej) zalecił restrukturyzację dłużnika.

Wierzyciel może złożyć wniosek o restrukturyzację, jeżeli zwrócił się o opinię do zarządcy, który w takiej opinii (wydanej nie więcej niż 30 dni wcześniej) zalecił restrukturyzację dłużnika, a dłużnik wyraził zgodę na złożenie wniosku.

Przesłanki **wszczęcia postępowania w sprawie umorzenia długu**:

Przesłanki wszczęcia postępowania w sprawie umorzenia długu: dłużnik jest osobą fizyczną (przedsiębiorcą lub konsumentem), postępowanie upadłościowe zostało zakończone, dłużnik złożył wniosek i zaspokoił swoje zobowiązania w toku postępowania upadłościowego. Dłużnik nie może jednak dochodzić zwolnienia z długu, jeżeli postępowanie upadłościowe umorzono, ponieważ majątek dłużnika nie wystarczał nawet na zaspokojenie wierzytelności wobec masy upadłości. Inne przesłanki to: stan niewypłacalności dłużnika i ogłoszenie przez niego niewypłacalności; upłynięcie 10 lat od ostatniego umorzenia długu; toczące się wobec dłużnika postępowanie egzekucyjne lub podobne postępowanie. Dłużnik nie może również odbywać kary pozbawienia wolności.

Wniosek można złożyć razem z wnioskiem o ogłoszenie upadłości lub w toku postępowania upadłościowego do czasu jego zakończenia. Wnioskodawcą jest dłużnik, którego musi jednak reprezentować Ośrodek Pomocy Prawnej (Centrum právnej pomoci). Wniosek można złożyć wyłącznie drogą elektroniczną.

Umorzenie długu następuje z chwilą wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości (umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości) lub o ustaleniu planu spłaty (umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty). Do umorzenia długu nie są konieczne żadne inne postanowienia.

Zaspokojenie zobowiązań: sąd zezwala na umorzenie długu, jeżeli stwierdzi, że dłużnik zaspokoił zobowiązania określone w mających zastosowanie przepisach w toku postępowania upadłościowego. W przeciwnym wypadku sąd oddala wniosek. Dobra wiara – przyjmuje się domniemanie dobrej wiary dłużnika, które wierzyciele mogą obalić w zwykłym postępowaniu cywilnym, lecz nie w toku postępowania w sprawie umorzenia długu.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe obejmuje:

majątek stanowiący własność upadłego w chwili wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości;

majątek nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego;

majątek stanowiący zabezpieczenie zobowiązań upadłego;

inne składniki majątku przewidziane ustawą.

Majątek objęty postępowaniem upadłościowym stanowi masę upadłości, która dzieli się na ogólną masę upadłości oraz osobne masy upadłości przeznaczone na zaspokojenie wierzycieli zabezpieczonych.
Z postępowania upadłościowego wyłączone są składniki majątku, które nie podlegają zajęciu w postępowaniu w sprawie wykonania orzeczenia lub w postępowaniu egzekucyjnym, gwarancje zapłaty długu celnego odpowiadające wysokości długu celnego, gwarancje podatkowe oraz składniki majątku wyłączone z postępowania upadłościowego na mocy przepisów szczególnych. Dochód dłużnika jest objęty postępowaniem upadłościowym w zakresie, w jakim podlega zajęciu w postępowaniu w sprawie wykonania orzeczenia lub w postępowaniu egzekucyjnym. Część wynagrodzenia netto, którą w innym przypadku można byłoby potrącić na zaspokojenie wierzytelności uprzywilejowanych, jest objęta postępowaniem upadłościowym wyłącznie w zakresie, w jakim wierzytelność wobec masy upadłości została zaspokojona.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Rola stron w poszczególnych rodzajach postępowań:
• Ogólne obowiązki dłużnika:
o dłużnik ma obowiązek zapobiec niewypłacalności. W przypadku zagrożenia niewypłacalnością dłużnik jest zobowiązany niezwłocznie podjąć odpowiednie i proporcjonalne działania, aby jej uniknąć. Złożenie wniosku o restrukturyzację nie zwalnia dłużnika z obowiązku złożenia również wniosku o ogłoszenie upadłości (wydanie zezwolenia na restrukturyzację skutkuje umorzeniem postępowania upadłościowego).
Rola stron w **postępowaniu upadłościowym**:
• Syndyk:
o w toku postępowania upadłościowego syndyk przede wszystkim zarządza masą upadłości, dokonuje jej likwidacji i wykorzystuje uzyskane sumy na spłatę wierzycieli dłużnika;
o z chwilą ogłoszenia upadłości prawo upadłego do zbycia majątku objętego postępowaniem upadłościowym oraz prawo do działania w imieniu upadłego w sprawach dotyczących masy upadłości przechodzi na syndyka, który od tej pory działa w imieniu upadłego i na jego rzecz.
Rola stron w **postępowaniu restrukturyzacyjnym**:
• Zarządca:
o główną rolą zarządcy jest sporządzenie planu restrukturyzacyjnego we współpracy z dłużnikiem i wierzycielami;
o zarządca weryfikuje zgłoszone wierzytelności i ustala je albo kwestionuje;
o zarządca sprawuje nadzór nad dłużnikiem. Jedną z form nadzoru jest zatwierdzanie dokonywanych przez dłużnika czynności prawnych, które sąd wskazał w postanowieniu zezwalającym na restrukturyzację.
• Dłużnik:
• dłużnik wykonuje zadania określone w planie restrukturyzacyjnym;
• dłużnik ma również prawo zwrócić się do zarządcy z wnioskiem o zakwestionowanie zgłoszonej wierzytelności;
• dłużnik działa w swoim imieniu i na swoją rzecz.
Rola stron w **postępowaniu w sprawie umorzenia długu (oba rodzaje)**:
• Dłużnik:
o zgoda na umorzenie długu rozpoczyna trzyletni okres próbny, w trakcie którego dłużnik ma obowiązek przekazywania syndykowi (na koniec każdego roku) ustalonej przez sąd kwoty, stanowiącej jednak nie więcej niż 70% całkowitego dochodu netto dłużnika w poprzednim roku próbnym. Po odliczeniu swojego wynagrodzenia syndyk dokonuje proporcjonalnego podziału środków pieniężnych między wierzycieli dłużnika zgodnie z ostatecznym planem podziału;
o w trakcie wspomnianego okresu próbnego dłużnik jest zobowiązany dołożyć zasadnych starań w celu znalezienia zatrudnienia lub założenia własnej działalności gospodarczej jako źródła dochodu. Ma on również obowiązek przekazywania wszystkich informacji wymaganych przez syndyka, w tym informacji o dochodach, wydatkach oraz zmianie miejsca zamieszkania, zatrudnienia lub miejsca prowadzenia działalności;
o czynności prawne dokonywane przez dłużnika podczas okresu próbnego wymagają pisemnej zgody syndyka w zakresie określonym przez sąd w postanowieniu zezwalającym na umorzenie długu;
o dłużnik, reprezentowany przez Ośrodek Pomocy Prawnej, składa wniosek, do którego dołącza się życiorys dłużnika, spis powiązanych podmiotów, spis majątku posiadanego obecnie i w przeszłości oraz spis wierzycieli. Dłużnik deklaruje swoją niewypłacalność i udowadnia na podstawie dokumentów, że toczy się w jego sprawie postępowanie egzekucyjne;
o w toku postępowania dłużnik jest zobowiązany zaakceptować fakt, że prawo sprzedaży jego majątku przechodzi na syndyka.
• Syndyk:
o syndyk sporządza spis inwentarza i dokonuje likwidacji masy upadłości (tj. składników majątku objętego postępowaniem upadłościowym);
o syndyk rozwiązuje niektóre umowy;
o syndyk dokonuje likwidacji masy upadłości, pokrywa koszty postępowania upadłościowego, przedstawia propozycję planu podziału uzyskanych w ten sposób sum, a następnie wykonuje ten plan;
o jeżeli w postępowaniu upadłościowym stosuje się plan spłaty, syndyk sporządza taki plan i przedkłada go sądowi do zatwierdzenia.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Postępowanie upadłościowe: wierzytelności powstałej wobec dłużnika przed ogłoszeniem upadłości nie można potrącić z wierzytelnościami dłużnika powstałymi po ogłoszeniu upadłości. Dotyczy to również wierzytelności warunkowych zgłoszonych w postępowaniu upadłościowym. Z wierzytelnościami dłużnika nie można potrącić wierzytelności, których nie zgłoszono w sposób określony w ustawie, zgłoszonych wierzytelności nabytych w drodze cesji lub przeniesienia po ogłoszeniu upadłości ani wierzytelności nabytych w drodze zaskarżalnych czynności prawnych. Nie można potrącić żadnych wierzytelności z wierzytelnościami wynikającymi z niedopełnienia obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w imieniu dłużnika. Nie wyklucza to możliwości potrącania z innymi wierzytelnościami.
Postępowanie restrukturyzacyjne: zastosowanie mają przepisy prawa cywilnego bez zmian.
Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości: wierzytelności powstałej po ogłoszeniu upadłości nie można potrącić z wierzytelnością wzajemną dłużnika, która powstała przed ogłoszeniem upadłości. Wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości nie można potrącić z wierzytelnością wzajemną dłużnika, która powstała po ogłoszeniu upadłości. Nie wyklucza to możliwości potrącania z innymi wierzytelnościami.
Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty: zastosowanie mają przepisy prawa cywilnego bez zmian.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Postępowanie upadłościowe: jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik zawarł umowę wzajemną, którą wykonał, ale w chwili ogłoszenia upadłości druga strona nie wykonała tej umowy lub wykonała ją wyłącznie częściowo, syndyk może zażądać wykonania umowy albo może od niej odstąpić. Jeżeli druga strona częściowo wykonała już umowę, syndyk może odstąpić wyłącznie od tej części umowy, którą druga strona ma nadal obowiązek wykonać.

Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik zawarł umowę wzajemną, a druga strona umowy ją wykonała, ale w chwili ogłoszenia upadłości dłużnik nie wykonał umowy lub wykonał ją wyłącznie częściowo, druga strona może odstąpić od tej części umowy, którą upadły ma nadal obowiązek wykonać. Na wierzytelności wynikające z odstąpienia od umowy druga strona może jednak powołać się w postępowaniu upadłościowym, wyłącznie zgłaszając je jako wierzytelności warunkowe.
Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik zawarł umowę wzajemną, ale w chwili ogłoszenia upadłości ani dłużnik, ani druga strona nie wykonali umowy lub wykonali ją wyłącznie częściowo, syndyk i druga strona mogą odstąpić od tych zobowiązań umownych, które nie zostały wypełnione. Na wierzytelności wynikające z odstąpienia od umowy druga strona może jednak powołać się w postępowaniu upadłościowym, wyłącznie zgłaszając je jako wierzytelności warunkowe.
Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik zawarł umowę, której przedmiotem jest zobowiązanie o charakterze ciągłym lub powtarzającym się lub zobowiązanie do powstrzymania się od dokonania czynności lub do tolerowania czynności, syndyk może rozwiązać umowę z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, chyba że w ustawie lub umowie przewidziano krótszy okres wypowiedzenia. Syndyk może rozwiązać umowę nawet w przypadku, gdy strony zawarły ją na czas określony. Syndyk może rozwiązać umowę najmu wyłącznie na warunkach określonych w kodeksie cywilnym (Občiansky zákonník). Przepis ten nie ma zastosowania do umów zawartych na podstawie kodeksu pracy (Zákonník práce).
Jeżeli druga strona ma obowiązek wcześniejszego wykonania umowy, którą zawarła z dłużnikiem przed ogłoszeniem upadłości, strona ta może odmówić wykonania umowy do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego.
Wierzytelności przysługujące drugiej stronie umowy zawartej z dłużnikiem przed ogłoszeniem upadłości dotyczące spełnienia przez tę stronę świadczenia na rzecz syndyka po ogłoszeniu upadłości stanowią wierzytelności wobec masy upadłości. O ile przepisy nie przewidują inaczej, na wszelkie inne wierzytelności wynikające z umowy zawartej z dłużnikiem przed ogłoszeniem upadłości, które powstały po ogłoszeniu upadłości, druga strona może się powołać w postępowaniu upadłościowym, wyłącznie zgłaszając je jako wierzytelności warunkowe.
Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik sprzedał rzecz ruchomą z zastrzeżeniem własności i wydał ją kupującemu, kupujący może zwrócić taką rzecz albo żądać wykonania umowy.
Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości dłużnik kupił i odebrał rzecz ruchomą z zastrzeżeniem własności bez uzyskania tytułu własności, sprzedawca nie może żądać zwrotu takiej rzeczy, jeżeli syndyk na wezwanie sprzedawcy niezwłocznie wykona zobowiązania zgodnie z umową. Syndyk może wywiązać się z zobowiązań na mocy takiej umowy sprzedaży rzeczy ruchomej z zastrzeżeniem własności, jeżeli rzecz znajduje się w posiadaniu dłużnika, a syndyk uzna, przy zachowaniu należytej staranności, że wywiązanie się z zobowiązań jest korzystniejsze dla masy upadłości. Jeżeli rzecz nie znajduje się w posiadaniu dłużnika, na wierzytelności można się powołać w postępowaniu upadłościowym, zgłaszając je.
Przepisy te stosuje się odpowiednio do umowy najmu rzeczy w zamian za umówiony czynsz płatny przez czas określony z zamiarem przejęcia własności rzeczy będącej przedmiotem najmu.
Postępowanie restrukturyzacyjne: druga strona nie może rozwiązać umowy z dłużnikiem ani odstąpić od takiej umowy ze względu na opóźnienie dłużnika w wykonaniu zobowiązania, do którego druga strona umowy była uprawniona przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego. Rozwiązanie umowy lub odstąpienie od niej z tego powodu nie wywołuje skutków prawnych. Ustalenia umowne, na podstawie których druga strona może rozwiązać umowę zawartą z dłużnikiem lub odstąpić od takiej umowy ze względu na postępowanie restrukturyzacyjne lub upadłościowe, nie wywołują skutków prawnych.
Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości: po ogłoszeniu upadłości można rozwiązać umowę, której przedmiotem jest zobowiązanie o charakterze ciągłym lub powtarzającym się lub zobowiązanie do powstrzymania się od dokonania czynności lub do tolerowania czynności, pod warunkiem że strony zawarły taką umowę przed ogłoszeniem upadłości. Jeżeli umowa dotyczy majątku objętego postępowaniem upadłościowym, syndyk może ją rozwiązać.
W innych przypadkach umowę może rozwiązać dłużnik. Rozwiązanie umowy następuje z chwilą doręczenia powiadomienia drugiej stronie. Umowę można rozwiązać również w przypadku, gdy strony zawarły ją na czas określony. Umowę najmu lokalu mieszkalnego w stosunku do osoby trzeciej będącej najemcą można rozwiązać wyłącznie na warunkach określonych w kodeksie cywilnym oraz w przepisach szczególnych.
W przypadku innego rodzaju umowy dłużnik, syndyk lub druga strona może od niej odstąpić, jeżeli umowę zawarto przed ogłoszeniem upadłości i nie wykonano jej jeszcze w całości. Odstąpienie od umowy jest możliwe wyłącznie w odniesieniu do niewypełnionych zobowiązań wzajemnych.
Przepisy dotyczące sprzedaży rzeczy z zastrzeżeniem własności oraz dotyczące umowy najmu rzeczy w zamian za umówiony czynsz płatny przez czas określony z zamiarem przejęcia własności rzeczy będącej przedmiotem najmu mają zastosowanie w takim samym zakresie, jak w przypadku postępowania upadłościowego.
Przepisy, o których mowa powyżej, nie mają zastosowania do umów i porozumień zawartych na podstawie kodeksu pracy.
Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty: nie przewidziano żadnych przepisów szczególnych w odniesieniu do stosunków umownych dłużnika. Zastosowanie mają zwykłe przepisy prawa cywilnego i handlowego.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Skutki ogłoszenia upadłości
W toku postępowania upadłościowego nie można wszcząć postępowania w sprawie wykonania orzeczenia ani postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do majątku objętego postępowaniem upadłościowym. Ogłoszenie upadłości skutkuje umorzeniem toczącego się postępowania w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowania egzekucyjnego.
Nie można wszcząć ani kontynuować egzekucji z zabezpieczenia ustanowionego na majątku należącym do dłużnika ze względu na zobowiązanie dłużnika objęte zabezpieczeniem. Skutek ten nie dotyczy:
egzekucji z zabezpieczenia dotyczącego środków pieniężnych lub wierzytelności na rachunku w banku lub w oddziale banku zagranicznego;
obligacji skarbowych;
zbywalnych papierów wartościowych.
Jeżeli, na podstawie przepisów szczególnych, rzecz objęta postępowaniem upadłościowym była przedmiotem aukcji zakończonej przed ogłoszeniem upadłości, a oferent zapłacił podmiotowi prowadzącemu aukcję ustaloną cenę, wówczas własność lub inne prawo do przedmiotu aukcji przechodzi na oferenta. Sumy uzyskane z aukcji wchodzą w skład masy upadłości. Koszty aukcji stanowią wierzytelność wobec masy upadłości. Jeżeli aukcja odbyła się na wniosek wierzyciela, któremu przysługuje wierzytelność zabezpieczona, wierzycielowi wypłaca się sumy uzyskane z aukcji w wysokości nieprzekraczającej wartości wierzytelności zabezpieczonej, tak jakby ogłoszenie upadłości nie miało miejsca.
Skutki restrukturyzacji:
- W przypadku wierzytelności zgłoszonej w postępowaniu restrukturyzacyjnym nie można wszcząć postępowania w sprawie wykonania orzeczenia ani postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do majątku należącego do dłużnika. Ogłoszenie upadłości skutkuje zawieszeniem toczącego się postępowania w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowania egzekucyjnego, a na dalszym etapie postępowania zostaje ono umorzone. Jeżeli w toku tych postępowań dokonano już likwidacji składników majątku, ale uzyskanych sum nie wypłacono jeszcze uprawnionemu, sumy te zwraca się dłużnikowi po potrąceniu kosztów postępowania.

W przypadku wierzytelności zabezpieczonej zgłoszonej w postępowaniu restrukturyzacyjnym nie można wszcząć ani kontynuować egzekucji z zabezpieczenia ustanowionego na majątku należącym do dłużnika.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe:

ogłoszenie upadłości skutkuje zawieszeniem wszystkich postępowań sądowych i innych oraz wstrzymaniem biegu terminów:
kontynuowanie postępowania jest możliwe na wniosek syndyka, który staje się wówczas stroną postępowania w miejsce upadłego;
zawieszeniu nie ulegają:
postępowania w sprawie rozwiązania kryzysu na rynkach finansowym w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r.;
postępowania podatkowe;
postępowania celne;
postępowania wywłaszczeniowe;
postępowania alimentacyjne;
postępowania karne (przy czym w takim postępowaniu sąd nie może orzekać o odszkodowaniu);
nawet w przypadku wymienionych powyżej rodzajów postępowań termin do wniesienia środka zaskarżenia przez syndyka nie będzie krótszy niż 30 dni od dnia pierwszego zgromadzenia wierzycieli.

Postępowanie restrukturyzacyjne:

zezwolenie na restrukturyzację skutkuje zawieszeniem wszelkich postępowań sądowych i polubownych dotyczących wierzytelności zgłoszonych w postępowaniu restrukturyzacyjnym;
wierzytelności można dochodzić wyłącznie przez ich zgłoszenie (kwestionowanie i ustalanie wierzytelności).

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości:

postępowanie sądowe w sprawie wierzytelności, które można zaspokoić wyłącznie w postępowaniu upadłościowym, zostaje umorzone; termin przedawnienia upływa jednak najwcześniej po 60 dniach od dnia ogłoszenia upadłości;
w przypadku późniejszego umorzenia postępowania upadłościowego z powodu braku przesłanek do jego przeprowadzenia umorzenie to nie jest brane pod uwagę;
jeżeli inny wierzyciel sprzeciwił się uznaniu wierzytelności, której nie dotyczy umorzenie długu, fakt ten daje temu wierzycielowi prawo do wstąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty:

nie wywołuje żadnych skutków dla postępowań sądowych i innych.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Postępowanie upadłościowe:

Wierzyciele:
wierzyciele, działając samodzielnie albo za pośrednictwem organów wierzycieli, niezależnie wyrażają swoją wolę w odniesieniu do sposobu prowadzenia postępowania upadłościowego. W ten sposób wierzyciele mogą wpływać na przebieg postępowania upadłościowego i nadzorować proces zarządzania masą upadłości i jej likwidacji. Mogą oni wydawać syndykowi polecenia dotyczące dalszych czynności, kwestionować wierzytelności itp.
W toku postępowania upadłościowego czynności syndyka nadzoruje sąd.

Postępowanie restrukturyzacyjne:

Wierzyciele:
wierzyciele uczestniczą – za pośrednictwem organów wierzycieli – w sporządzaniu i zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego;
wierzyciel zgłaszający wierzytelność zarządcy ma prawo zwrócić się do niego z wnioskiem o zakwestionowanie (innej) zgłoszonej wierzytelności.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości:

Wierzyciele:
mają obowiązek zgłoszenia swoich wierzytelności;
wierzyciele zabezpieczeni mogą rozważyć zgłoszenie swoich wierzytelności; mogą jednak również przeprowadzić egzekucję z ustanowionych na ich rzecz zabezpieczeń;
mogą zakwestionować wierzytelności zgłoszone przez innych wierzycieli;
mogą występować w charakterze pełnomocnika wierzycieli.
Następnie (po zakończeniu postępowania) wierzyciele mogą wytoczyć przeciwko dłużnikowi powództwo o stwierdzenie nieważności umorzenia długu ze względu na działanie dłużnika w złej wierze.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty:

Wierzyciele:
plan spłaty wierzycieli dotyczy wyłącznie wierzycieli niezabezpieczonych. Umorzenie długu na podstawie ustalonego planu spłaty nie dotyczy wierzycieli zabezpieczonych;
wierzyciele mają obowiązek przyjęcia ochrony przed wierzycielami przyznanej przez sąd;
wierzyciel, którego dotyczy plan spłaty, może zgłosić sprzeciw wobec planu spłaty wierzycieli po ogłoszeniu przez syndyka projektu tego planu oraz sprzeciw wobec proponowanego odsetka zaspokojenia wierzycieli niezabezpieczonych;
następnie (po zakończeniu postępowania) może wytoczyć przeciwko dłużnikowi powództwo o stwierdzenie nieważności umorzenia długu ze względu na działanie dłużnika w złej wierze.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Postępowanie upadłościowe

Z chwilą ogłoszenia upadłości prawo upadłego do zbycia majątku objętego postępowaniem upadłościowym oraz prawo do działania w imieniu upadłego w sprawach dotyczących masy upadłości przechodzi na syndyka, który od tej pory działa w imieniu upadłego i na jego rzecz.
Jeżeli w toku postępowania upadłościowego dłużnik dokona czynności prawnych na szkodę majątku objętego postępowaniem upadłościowym, czynności te są bezskuteczne w stosunku do wierzycieli, ale zachowują ważność w pozostałym zakresie.
W postępowaniu upadłościowym dłużnicy, których zobowiązania są objęte postępowaniem upadłościowym, mają obowiązek spłaty zobowiązań na rzecz syndyka. Obowiązek ten nie wygasa, w przypadku gdy dłużnicy dokonują płatności na rzecz innej strony, chyba że syndyk otrzyma takie płatności.
W toku postępowania upadłościowego dłużnik może odrzucić darowiznę lub spadek wyłącznie za zgodą syndyka. W przeciwnym wypadku odrzucenie darowizny lub spadku jest bezskuteczne w stosunku do wierzycieli.

W przypadku ogłoszenia upadłości osoby prawnej w likwidacji likwidację zawiesza się do czasu umorzenia postępowania upadłościowego.
Właściwy organ (rada wierzycieli, wierzyciel zabezpieczony lub, w szczególnych przypadkach, sąd) wydaje syndykowi polecenia i zalecenia dotyczące zarządzania masą upadłości, prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika lub części takiego przedsiębiorstwa oraz likwidacji masy upadłości. Dotyczy to również oddania majątku lub jego znacznej części w najem (z ograniczeniami w przypadku funkcjonującego przedsiębiorstwa).
Właściwy organ wydaje również polecenia dotyczące:
zawarcia porozumienia w sprawie tymczasowego przekazania środków w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa dłużnika;
dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa, jeżeli dłużnikiem jest określona instytucja finansowa;
ustanowienia zabezpieczenia rzeczowego na majątku dłużnika;
zawarcia porozumienia w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa dłużnika, w którym syndyk zobowiązuje się do kontynuowania działalności po upływie określonego czasu lub po osiągnięciu określonej wartości procentowej obrotu;
syndyk jest zobowiązany do zwrócenia się o wydanie polecenia przed dokonaniem pierwszej czynności prawnej w tym zakresie oraz do wstrzymania się z dokonaniem czynności do czasu otrzymania takiego polecenia. W przypadku braku odpowiedzi ze strony właściwego organu syndyk zwraca się do sądu o wskazanie sposobu postępowania. Postanowienie sądu jest dla syndyka wiążące. Wniosek syndyka musi zawierać wszystkie istotne informacje;
w innych kwestiach właściwy organ może wydać zalecenie dotyczące sposobu postępowania przez syndyka, a jeżeli syndyk odmawia zastosowania się do tego zalecenia, organ ten może zwrócić się do sądu o wskazanie sposobu postępowania. Postanowienie sądu jest dla syndyka wiążące;
jeżeli właściwy organ wyda syndykowi polecenie sprzeczne z interesami pozostałych wierzycieli lub przepisami dotyczącymi likwidacji masy upadłości, syndyk odmawia wykonania takiego polecenia i zwraca się do właściwego organu o jego zmianę. W przypadku braku odpowiedzi syndyk zwraca się do sądu o wskazanie sposobu postępowania. Postanowienie sądu jest dla syndyka wiążące;
syndyk zarządza majątkiem objętym postępowaniem upadłościowym z należytą starannością, zapewniając jego odpowiednie zabezpieczenie przed utratą, uszkodzeniem, zniszczeniem lub naruszeniem w inny sposób. Syndyk dba również o to, aby ponoszono wyłącznie niezbędne koszty zarządzania masą upadłości, przeprowadzając dokładną ocenę ich zasadności i adekwatności;
zarządzając majątkiem objętym postępowaniem upadłościowym, syndyk nie może traktować żadnego z wierzycieli w uprzywilejowany sposób ani przedkładać interesów osobistych czy interesów innych osób ponad wspólny interes wszystkich wierzycieli;
syndyk może oddać w najem należący do upadłego majątek, który jest objęty postępowaniem upadłościowym. Syndyk jest zobowiązany wynegocjować umowę najmu w taki sposób, aby czynsz był co najmniej równy kwocie odpowiadającej zwykłemu czynszowi za najem takiego składnika majątku w określonym miejscu i czasie. Syndyk jest również zobowiązany do dopilnowania, aby w umowie najmu nie nakładano na upadłego innych obowiązków niż obowiązki ustawowe, aby zobowiązania umowne najemcy były odpowiednio zabezpieczone oraz aby w umowie przewidziano miesięczny okres wypowiedzenia. Jeżeli warunki te nie są spełnione, syndyk może zawrzeć umowę najmu wyłącznie za zgodą właściwego organu. Dochód z najmu traktuje się jako sumy uzyskane z likwidacji majątku objętego postępowaniem upadłościowym;
po ogłoszeniu upadłości syndyk może dalej prowadzić niektóre czynności związane z działalnością gospodarczą upadłego, jeżeli prowadzi to do zwiększenia wartości majątku objętego postępowaniem upadłościowym lub zapobiega jej zmniejszeniu. Jeżeli koszty tych czynności przekraczają uzyskane z nich przychody, syndyk niezwłocznie zaprzestaje tych czynności.

Likwidacja masy upadłości

Likwidacja majątku objętego postępowaniem upadłościowym ma na celu uzyskanie jak największych sum w jak najkrótszym czasie i po jak najniższych kosztach. Dokonując likwidacji masy upadłości, syndyk wybiera – przy zachowaniu należytej staranności – najodpowiedniejszą metodę zapewniającą osiągnięcie celu likwidacji oraz zgodność z przewidzianymi w ustawodawstwie przepisami dotyczącymi likwidacji.
Syndyk ustanowiony z chwilą ogłoszenia upadłości niezwłocznie przystępuje do likwidacji składników masy upadłości, które są bezpośrednio zagrożone zniszczeniem, uszkodzeniem lub innym istotnym zmniejszeniem wartości. Nie potrzebuje on w tym celu polecenia wydanego przez właściwy organ ani postanowienia sądu. Syndyk może przystąpić do likwidacji pozostałych składników masy upadłości po pierwszym zgromadzeniu wierzycieli.
Syndyk w przejrzysty sposób dokumentuje proces likwidacji majątku objętego postępowaniem upadłościowym, prowadząc oddzielną dokumentację dla ogólnej masy upadłości i dla każdej z osobnych mas upadłości. Po likwidacji poszczególnych składników masy upadłości syndyk przypisuje uzyskane w ten sposób sumy do pozycji w spisie inwentarza, których dotyczyła likwidacja. Jeżeli syndyk przeprowadza łączną likwidację kilku pozycji spisu inwentarza i nie ma możliwości określenia, jakie sumy uzyskano z poszczególnych pozycji, syndyk dokonuje podziału proporcjonalnie między przedmiotowe pozycje na podstawie ich względnej wartości według wartości podanych w spisie inwentarza.
Syndyk deponuje sumy uzyskane z likwidacji majątku objętego postępowaniem upadłościowym na rachunku w banku lub w oddziale banku zagranicznego; odsetki wypłacane przez bank lub oddział banku zagranicznego od salda na rachunku uznaje się za sumy uzyskane z likwidacji majątku objętego postępowaniem upadłościowym.
Do celów likwidacji masy upadłości syndyk może:
a) opublikować zaproszenie do składania ofert;
b) powierzyć sprzedaż składników masy upadłości podmiotowi prowadzącemu aukcję;
c) powierzyć sprzedaż składników masy upadłości maklerowi giełdowemu;
d) zorganizować aukcję, przetarg lub inny konkurencyjny proces prowadzący do sprzedaży składników masy upadłości;
e) sprzedać składniki masy upadłości w inny odpowiedni sposób.
Dokonując likwidacji przedsiębiorstwa, syndyk w drodze umowy przenosi na nabywcę wszystkie rzeczy, prawa i inne składniki majątku należące do przedsiębiorstwa. Z zobowiązań związanych z przedsiębiorstwem na nabywcę przechodzą wyłącznie zobowiązania powstałe w związku z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa upadłego po ogłoszeniu upadłości wraz z zobowiązaniami niepieniężnymi ze stosunków pracy wymienionych w umowie (nie ma zastosowania zasada *nemo plus iuris*).
Jeżeli syndyk przeprowadza likwidację majątku objętego postępowaniem upadłościowym w sposób inny niż przez sprzedaż przedsiębiorstwa, części przedsiębiorstwa lub znacznej części aktywów należących do przedsiębiorstwa, może dokonać sprzedaży nieruchomości objętych postępowaniem upadłościowym wyłącznie w drodze aukcji; syndyk ogłasza aukcję w monitorze gospodarczym (Obchodný vestník).
Dokonując likwidacji majątku, syndyk nie jest związany prawem do przystąpienia do przeniesienia akcji lub udziałów, prawem do żądania przeniesienia akcji lub udziałów, prawem do żądania nabycia akcji lub udziałów ani żadnym umownym prawem pierwszeństwa. W przypadku likwidacji majątku objętego ustawowym prawem pierwszeństwa lub prawem pierwszeństwa ustalonym jako prawo rzeczowe syndyk przygotowuje na piśmie ofertę dotyczącą przedmiotu objętego prawem pierwszeństwa skierowaną do wszystkich uprawnionych z tytułu tego prawa. Syndyk nie jest związany prawem pierwszeństwa, jeżeli uprawniony nie skorzysta z tego prawa w ciągu 60 dni od daty otrzymania oferty na piśmie.
Likwidacja masy upadłości skutkuje ustaniem wszystkich zabezpieczeń innych niż zabezpieczenie rzeczowe ustanowione przez syndyka po ogłoszeniu upadłości na polecenie właściwego organu lub zabezpieczenie na aktywach osoby trzeciej, które jest bardziej uprzywilejowane niż zabezpieczenie zobowiązania upadłego.

W przypadku odpłatnego przeniesienia własności rzeczy nabywca nabywa prawo własności, nawet jeżeli upadły nie był właścicielem tej rzeczy, chyba że nabywca wiedział lub powinien był wiedzieć, że rzecz nie była własnością upadłego ani osoby trzeciej, której aktywa zabezpieczały zobowiązanie upadłego. Syndyk ponosi wobec pierwotnego właściciela rzeczy odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone w związku z przeniesieniem, chyba że syndyk jest w stanie wykazać, że podejmował działania z należytą starannością.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

Z chwilą ogłoszenia upadłości prawo upadłego do zbycia majątku objętego postępowaniem w związku z upadłością oraz prawo do działania w imieniu upadłego w sprawach dotyczących masy upadłości przechodzi na syndyka, który od tej pory działa w imieniu upadłego i na jego rzecz.

Jeżeli w toku postępowania upadłościowego dłużnik dokona czynności prawnych na szkodę majątku objętego postępowaniem upadłościowym, czynności te są bezskuteczne w stosunku do wierzycieli, ale zachowują ważność w pozostałym zakresie.

Dłużnik i – za zgodą dłużnika – jego bliska osoba mogą korzystać z rzeczy objętej postępowaniem upadłościowym w dotychczasowy sposób, ale mają obowiązek zabezpieczenia tej rzeczy przed utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem, a także powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby doprowadzić do zmniejszenia jej wartości poza normalnym zużyciem. Każdy, kto korzysta z rzeczy wchodzącej w skład masy upadłości, ma obowiązek udostępnienia jej syndykowi do celów przeglądu w dowolnym momencie. Korzystanie z rzeczy przez osobę inną niż dłużnik lub bliska mu osoba jest możliwe wyłącznie za zgodą syndyka. Cały dochód wynikający z korzystania z rzeczy przez osobę trzecią wchodzi w skład masy upadłości.

Syndyk dokonuje sprzedaży nieruchomości o wyższej wartości objętych postępowaniem upadłościowym w drodze aukcji, zaś sprzedaż nieruchomości o niższej wartości objętych postępowaniem upadłościowym odbywa się w taki sposób jak sprzedaż majątku ruchomego.

W przypadku sprzedaży nieruchomości w drodze aukcji najniższą ofertą jest kwota określona przez zgłoszonego zabezpieczonego wierzyciela, którego zabezpieczenie na przedmiocie aukcji jest najbardziej uprzywilejowane, lub przez pełnomocnika wierzycieli, gdy przedmiot licytacji nie jest objęty zabezpieczeniem.

Sprzedaż mieszkania upadłego

Syndyk może dokonać sprzedaży mieszkania upadłego wyłącznie w drodze aukcji.

Mieszkania upadłego nie można sprzedać, jeżeli po odliczeniu wyłączonej wartości mieszkania (10 000 euro) uzyskane sumy nie wystarczyłyby na pokrycie kosztów sprzedaży oraz co najmniej części wierzytelności przysługujących zarejestrowanym wierzycielom. Syndyk dokonuje szacunkowej wyceny mieszkania upadłego; jeżeli jednak któryś z wierzycieli przedstawi opinię biegłego i wniesie zaliczkę na poczet wynagrodzenia notariusza z tytułu weryfikacji przebiegu aukcji, wycena opiera się na tej opinii. Jeżeli następnie nie dojdzie do sprzedaży składnika majątku, wierzyciel ten jest zobowiązany pokryć koszty sprzedaży.

W przypadku sprzedaży mieszkania upadłego syndyk przelewa kwotę odpowiadającą wyłączonej wartości mieszkania upadłego (poza planem podziału) na specjalny rachunek bankowy otwarty w tym celu przez syndyka w imieniu i na rzecz upadłego. Syndyk bez zbędnej zwłoki powiadamia o tym fakcie upadłego. Wyłącznie syndyk może wpłacać lub przelewać środki na specjalny rachunek upadłego.

Środki zdeponowane na specjalnym rachunku upadłego nie są objęte postępowaniem upadłościowym, postępowaniem w sprawie wykonania orzeczenia ani podobnym postępowaniem egzekucyjnym przez okres 36 miesięcy od dnia otwarcia rachunku.

Podczas tego okresu 36 miesięcy upadły nie może rozporządzać wspomnianym specjalnym rachunkiem, ale może zwrócić się do banku lub oddziału banku zagranicznego z wnioskiem o wypłatę gotówki z rachunku do maksymalnej miesięcznej kwoty ustalonej w drodze rozporządzenia przez słowacki rząd (250 euro).

W przypadku likwidacji mieszkania upadłego, które jest objęte małżeńską wspólnością majątkową, syndyk otwiera również specjalny rachunek dla byłego współwłaściciela w ramach tej wspólności.

Likwidacja rzeczy ruchomych

Syndyk sprzedaje rzeczy ruchome objęte postępowaniem upadłościowym jako co najmniej jedną pulę aktywów w drodze przetargu. W tym celu syndyk ogłasza w monitorze gospodarczym pulę aktywów przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargu oraz termin składania ofert, który nie może być krótszy niż dziesięć dni kalendarzowych od dnia ogłoszenia przetargu w monitorze gospodarczym. Rozpatruje się wyłącznie oferty, w przypadku których zainteresowana strona wpłaciła na rachunek syndyka zaliczkę w pełnej kwocie na poczet ceny zakupu. O sprzedaży decyduje najwyższa oferowana cena zakupu. Jeżeli kilka zainteresowanych stron złoży taką samą ofertę, syndyk przeprowadza losowanie. Nabywca jest zobowiązany do odbioru zakupionych rzeczy na własny koszt.

Jeżeli sprzedaż rzeczy ruchomych wchodzących w skład masy upadłości nie doszła do skutku w trzecim przetargu, rzeczy te wyłącza się z postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzyciel, któremu przysługuje zgłoszona wierzytelność, wyrazi zainteresowanie tą pulą aktywów, syndyk przekazuje je temu wierzycielowi, któremu przysługuje zgłoszona wierzytelność, który złoży najwyższą ofertę w terminie dziesięciu dni od dnia zakończenia trzeciego przetargu. Jeżeli kilku wierzycieli, którym przysługuje zgłoszona wierzytelność, złoży taką samą ofertę, syndyk przeprowadza losowanie. Wierzyciel jest zobowiązany do odbioru rzeczy na własny koszt.

Na pisemne polecenie pełnomocnika wierzycieli lub zainteresowanego wierzyciela zabezpieczonego syndyk może dokonać sprzedaży rzeczy ruchomych w inny sposób. W przypadku kilku zainteresowanych wierzycieli pisemne polecenia może wydawać wyłącznie wierzyciel, którego zabezpieczenie jest najbardziej uprzywilejowane.

Likwidacja wierzytelności oraz innych składników majątku

Jeżeli w skład masy upadłości wchodzą wierzytelności upadłego, syndyk podejmuje czynności celem ich odzyskania; nie może jednak dochodzić ich zapłaty w sądzie ani innym właściwym organie. Jeżeli syndyk nie zdoła odzyskać wierzytelności upadłego w ciągu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości, dokonuje ich likwidacji w drodze cesji jako rzeczy ruchome. Syndyk nie jest związany żadnymi przepisami zakazującymi cesji wierzytelności lub ograniczającymi taką cesję. Ograniczenia te przestają obowiązywać z chwilą dokonania cesji wierzytelności.

W przypadku wierzytelności wchodzącej w skład masy upadłości bieg terminu przedawnienia zawiesza się do czasu wyłączenia tej wierzytelności z postępowania upadłościowego. Sąd lub inny organ zawiesza postępowanie dotyczące wierzytelności objętej postępowaniem upadłościowym do czasu wyłączenia takiej wierzytelności z postępowania upadłościowego.

Syndyk przeprowadza likwidację innych składników majątku podobnie jak w przypadku rzeczy ruchomych i wierzytelności.

Prawo wykupu mienia z masy upadłości

Za zgodą upadłego uprawniony (zgodnie z definicją poniżej) może w dowolnej chwili wykupić dowolne składniki masy upadłości za cenę ustaloną w opinii biegłego. W takim przypadku nie mają zastosowania przepisy dotyczące likwidacji.

Za zgodą upadłego uprawniony może wykupić mienie z masy upadłości za cenę uzyskaną podczas aukcji lub przetargu lub za cenę zakupu przedstawioną w ofercie wierzyciela, pod warunkiem że uprawniony wpłaci odpowiednią kwotę syndykowi w terminie dziesięciu dni od dnia zakończenia aukcji lub przetargu lub od dnia złożenia oferty przez wierzyciela.

Jeżeli za zgodą upadłego jego krewny w linii prostej, rodzeństwo lub małżonek skorzysta z prawa wykupu mieszkania upadłego z masy upadłości, od ceny zakupu odlicza się wyłączoną wartość mieszkania upadłego.

Na potrzeby wykupu mienia z masy upadłości uprawniony oznacza krewnego upadłego w linii prostej, rodzeństwo, małżonka lub gminę, na terenie której znajduje się nieruchomość.
W przypadku naruszenia prawa uprawnionego do wykupu mienia z masy upadłości uprawniony ma prawo zażądać od nabywcy takiego mienia, aby zaproponował jego sprzedaż uprawnionemu. Jeżeli uprawniony nie skorzysta z tego prawa w ciągu trzech miesięcy od dnia sprzedaży mienia, prawo to wygasa.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe

Wierzyciel może zgłosić wszystkie wierzytelności wobec dłużnika, w tym wierzytelności, które nie są jeszcze wymagalne.
Można zgłosić również wierzytelność zabezpieczoną (zabezpieczeniem ustanowionym na majątku dłużnika).
Wierzyciel może zgłosić wierzytelność zabezpieczoną przysługującą mu wobec osoby innej niż dłużnik, w przypadku gdy zabezpieczenie jest ustanowione na majątku dłużnika (obowiązują pewne ograniczenia w zakresie zaspokajania wierzytelności w takich przypadkach). Niezgłoszenie takiej wierzytelności powoduje, że traktuje się ją jako wierzytelność wobec masy upadłości niższej kategorii.
Można również zgłosić wierzytelności przyszłe oraz wierzytelności warunkowe.
Wierzytelności niezgłoszone za pomocą formularza zgłoszenia określa się jako wierzytelności wobec masy upadłości.
Dzielą się one na wierzytelności wobec ogólnej masy upadłości i wierzytelności wobec osobnej masy upadłości (objęte zabezpieczeniem).
Należą do nich między innymi:
koszty likwidacji masy upadłości, sporządzenia planu podziału, wynagrodzenie syndyka oraz tymczasowego zarządcy i wydatki;
prawo do zwrotu zaliczki na poczet kosztów postępowania upadłościowego;
zwrot niezbędnych wydatków poniesionych przez syndyka w związku z zarządzaniem postępowaniem upadłościowym;
świadczenia alimentacyjne na dziecko, które stały się wymagalne po ogłoszeniu upadłości, za miesiąc kalendarzowy, w którym ogłoszono upadłość;
koszty związane z zarządzaniem masą upadłości i wierzytelnościami powstającymi w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa w toku postępowania upadłościowego, w tym wierzytelnościami wynikającymi z umów zawartych przez syndyka;
wynagrodzenie likwidatora oraz odpowiedzialnego pełnomocnika oraz zwrot poniesionych przez nich niezbędnych wydatków po ogłoszeniu upadłości;
wynagrodzenie oraz inne świadczenia z tytułu umowy o pracę lub umowy o pracę wykonywaną poza miejscem zatrudnienia („świadczenia ze stosunku pracy") powstałe po ogłoszeniu upadłości za miesiąc kalendarzowy, w którym ogłoszono upadłość, w kwocie określonej przez syndyka lub uzgodnionej między syndykiem a pracownikiem, któremu syndyk powierzył wykonywanie pracy w związku z zarządzaniem masą upadłości;
świadczenia przysługujące pracownikowi z tytułu stosunku pracy po ogłoszeniu upadłości za miesiąc kalendarzowy, w którym ogłoszono upadłość, w kwocie określonej przez syndyka lub uzgodnionej między syndykiem a pracownikiem, któremu syndyk powierzył wykonywanie pracy w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa w toku postępowania upadłościowego;
wierzytelności z tytułu podatków, opłat i ceł, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie społeczne, składek na programy emerytalne i dodatkowe programy emerytalno-rentowe, które to wierzytelności powstały po ogłoszeniu upadłości, o ile mają związek z prowadzeniem przedsiębiorstwa w toku postępowania upadłościowego;
świadczenia z tytułu stosunku pracy powstałe po ogłoszeniu upadłości za miesiąc kalendarzowy, w którym ogłoszono upadłość, w wysokości maksymalnie czterokrotności miesięcznego minimum socjalnego za każdy miesiąc kalendarzowy po ogłoszeniu upadłości, w którym obowiązywał stosunek pracy, w tym za miesiąc kalendarzowy, w którym ogłoszono upadłość, i miesiąc kalendarzowy, w którym rozwiązano stosunek pracy;
wierzytelności z tytułu podatków, opłat i ceł, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie społeczne, składek na programy emerytalne i dodatkowe programy emerytalno-rentowe, które to wierzytelności powstały po ogłoszeniu upadłości, o ile mają związek z zarządzaniem masą upadłości i likwidacją masy upadłości;
wierzytelności wobec masy upadłości z tytułu płatności z funduszu gwarancyjnego, o ile dotyczą one wypłaconego pracownikowi świadczenia, które przysługuje mu z tytułu stosunku pracy.
Syndyk zaspokaja wierzytelności wobec ogólnej masy upadłości na bieżąco; jeżeli z ogólnej masy upadłości nie można w całości zaspokoić wierzytelności tej samej kategorii, zaspokaja się je proporcjonalnie.
Wierzytelności wobec osobnej masy upadłości zaspokaja się z takiej osobnej masy.
Syndyk zaspokaja wierzytelności wobec osobnej masy upadłości na bieżąco; jeżeli z osobnej masy upadłości nie można w całości zaspokoić wierzytelności tej samej kategorii, zaspokaja się je proporcjonalnie.
Wierzytelności wobec masy upadłości zgłasza się syndykowi. Na wniosek wierzyciela syndyk może go powiadomić, jeżeli uzna podstawę prawną i kwotę wierzytelności wobec masy upadłości, w tym kolejność jej zaspokojenia.
Jeżeli syndyk nie uzna wierzytelności wobec masy upadłości, wierzyciel może wytoczyć przed sąd powództwo przeciwko syndykowi o ustalenie podstawy prawnej lub kwoty wierzytelności wobec masy upadłości. Jeżeli wierzyciel nie wniesie tego pozwu w terminie, wierzytelność wobec masy upadłości zostaje wyłączona z postępowania upadłościowego w zakresie, w jakim syndyk odmówił jej uznania.
Syndyk odpowiada przed wierzycielami i osobami trzecimi za wszelkie szkody im wyrządzone wskutek nieuzasadnionych lub nadmiernych wydatków poniesionych przez syndyka w związku z zarządzaniem masą upadłości lub likwidacją masy upadłości lub prowadzeniem przedsiębiorstwa, chyba że syndyk jest w stanie udowodnić, że podejmował działania z należytą starannością.
Syndyk prowadzi przejrzystą dokumentację wierzytelności wobec masy upadłości i jest zobowiązany przedłożyć sądowi wydruk tej dokumentacji.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

W przypadku umorzenia długu wyróżnia się trzy kategorie wierzytelności:
wierzytelności, które można zaspokoić wyłącznie w postępowaniu upadłościowym albo za pomocą planu spłaty wierzycieli. Zasadniczo są to wierzytelności powstałe przed ogłoszeniem upadłości lub przyznaniem ochrony przed wierzycielami oraz wierzytelności akcesoryjne i wierzytelności z tytułu rozwiązania umowy zawartej przed ogłoszeniem upadłości lub odstąpienia od takiej umowy;
wierzytelności, które są wyłączone z zaspokojenia, tj. których nie można odzyskać od dłużnika w drodze umorzenia długu. Dotyczy to wierzytelności ubocznych (części z nich), wierzytelności z tytułu weksla własnego lub trasowanego, kar umownych, innych kar finansowych, wierzytelności osób powiązanych i kosztów poniesionych przez uczestników postępowania w sprawie umorzenia długu;
wierzytelności nieobjęte umorzeniem długu (wierzyciel może swobodnie zadecydować, czy chce je zgłosić):
wierzytelności, których nie zgłoszono w postępowaniu upadłościowym w celu umorzenia długu, ponieważ syndyk nie zawiadomił wierzycieli na piśmie o ogłoszeniu upadłości celem umorzenia długu;
wierzytelności wobec Ośrodka Pomocy Prawnej;
wierzytelności zabezpieczone w zakresie, w jakim obejmuje je przedmiot zabezpieczenia;

wierzytelności z tytułu odszkodowania za umyślną szkodę na osobie, w tym wierzytelności uboczne;
wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na dzieci, w tym wierzytelności uboczne;
wierzytelności wobec dłużnika z tytułu stosunku pracy;
kary finansowe przewidziane prawem karnym;
wierzytelności niepieniężne.
Jeżeli w postępowaniu upadłościowym w celu umorzenia długu nie zgłoszono wierzytelności zabezpieczonej, wierzyciel zabezpieczony ma prawo dochodzić zaspokojenia wyłącznie z przedmiotu zabezpieczenia.
W postępowaniu upadłościowym w celu umorzenia długu nie istnieje instytucja wierzytelności wobec masy upadłości. Po likwidacji masy upadłości i rozstrzygnięciu wszelkich sporów, które mogą mieć wpływ na plan podziału funduszów masy upadłości, syndyk bezzwłocznie sporządza plan podziału – najpóźniej do 60. dnia od dnia ogłoszenia upadłości. Syndyk ogłasza zamiar sporządzenia tego planu w monitorze gospodarczym.
Syndyk w pierwszej kolejności odlicza od uzyskanej sumy koszty postępowania upadłościowego oraz – w stosownych przypadkach – wyłączoną wartość mieszkania upadłego, a następnie zaspokaja zgłoszone wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na dzieci dłużnika i dzieli pozostałą kwotę proporcjonalnie między wszystkich zarejestrowanych wierzycieli zgodnie z wysokością ich ustalonych wierzytelności. Każdy z wierzycieli ponosi koszty związane z zaspokojeniem jego wierzytelności.
Koszty postępowania upadłościowego obejmują:
wynagrodzenie syndyka oraz koszty likwidacji masy upadłości i sporządzenia planu podziału;
niezbędne wydatki poniesione przez syndyka w związku z zarządzaniem postępowaniem upadłościowym;
koszty związane z zarządzaniem majątkiem objętym postępowaniem upadłościowym;
zaliczkę na poczet kosztów sporządzenia opinii biegłego;
koszty czynności wyjaśniających podjętych przez syndyka na wniosek wierzyciela w kwocie zatwierdzonej przez pełnomocnika wierzycieli lub zgromadzenie wierzycieli.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zgłaszanie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym

Wierzytelność niebędącą wierzytelnością wobec masy upadłości zgłasza się w postępowaniu upadłościowym za pomocą formularza zgłoszenia.
Odpis zgłoszenia kieruje się do syndyka; należy go wysłać przed upływem podstawowego terminu zgłaszania wierzytelności, tj. w ciągu 45 dni od ogłoszenia upadłości; wierzyciel przesyła również odpis zgłoszenia do sądu.
Jeżeli wierzyciel prześle zgłoszenie syndykowi po upływie wskazanego terminu, zgłoszenie zostanie uwzględnione, ale wierzyciel nie ma prawa głosu ani innych praw związanych ze zgłoszoną wierzytelnością. Wierzyciel zachowuje prawo do proporcjonalnego zaspokojenia swoich wierzytelności. Wierzyciel może jednak uzyskać zaspokojenie wyłącznie z sum przydzielonych do planu podziału funduszów z ogólnej masy upadłości, jeżeli po otrzymaniu zgłoszenia syndyk ogłosił zamiar sporządzenia tego planu w monitorze gospodarczym. Syndyk ogłasza w monitorze gospodarczym wpisanie wierzytelności na listę wierzytelności wraz z imieniem i nazwiskiem lub nazwą wierzyciela oraz kwotą wierzytelności.
W przypadku wierzytelności zabezpieczonej na zabezpieczenie należy powołać się w należny i terminowy sposób w zgłoszeniu przesłanym syndykowi przed upływem podstawowego terminu zgłaszania wierzytelności, tj. w ciągu 45 dni od ogłoszenia upadłości; w przeciwnym razie zabezpieczenie wygasa. Za pomocą formularza można zgłosić również wierzytelność przyszłą lub warunkową; wierzyciel może jednak wykonywać prawa z tytułu wierzytelności warunkowej dopiero wtedy, gdy przedstawi syndykowi dowody na powstanie tej wierzytelności.
Przesłanie zgłoszenia syndykowi wywołuje takie same skutki prawne dla terminu przedawnienia i wygaśnięcia prawa jak wykonanie prawa w sądzie.
W postępowaniu upadłościowym również wierzyciel, któremu przysługuje wierzytelność od osoby innej niż dłużnik, zgłasza tę wierzytelność, jeżeli jest ona objęta zabezpieczeniem ustanowionym na majątku dłużnika.
Jeżeli wierzyciel nie zgłosi takiej wierzytelności zabezpieczonej przed upływem podstawowego terminu zgłaszania, jego zabezpieczenie nie zostanie uwzględnione w postępowaniu upadłościowym. Wierzyciel zachowuje jednak prawo dochodzenia od odpowiedniej masy upadłości wierzytelności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia masy upadłości oraz może wykonać to prawo względem masy upadłości jako wierzytelność wobec tej masy. Wierzytelność ta zostanie jednak zaspokojona dopiero po zaspokojeniu wszystkich pozostałych wierzytelności wobec tej masy.
Szczegółowe informacje na temat zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym
Zgłoszenie należy złożyć na specjalnym formularzu i musi ono zawierać niezbędne informacje szczegółowe. W przeciwnym razie zgłoszenie zostanie odrzucone. Wspomniane niezbędne informacje obejmują:
a) imię i nazwisko wierzyciela i jego adres zamieszkania lub nazwę wierzyciela i adres jego siedziby;
b) imię i nazwisko dłużnika i jego adres zamieszkania lub nazwę dłużnika i adres jego siedziby;
c) podstawę prawną wierzytelności, która ma powstać;
d) kolejność zaspokojenia wierzytelności z ogólnej masy upadłości;
e) całkowitą kwotę wierzytelności;
f) podpis wierzyciela.
Należy złożyć osobne zgłoszenia w odniesieniu do każdej wierzytelności zabezpieczonej, wskazując kwotę objętą zabezpieczeniem oraz rodzaj, kategorię, przedmiot i podstawę prawną zabezpieczenia.
W zgłoszeniu dotyczącym wierzytelności warunkowej należy opisać również sytuację, w której wierzytelność powinna powstać, lub warunki, od których spełnienia uzależnione jest powstanie wierzytelności.
Podaną w zgłoszeniu całkowitą kwotę wierzytelności dzieli się na wierzytelność główną i wierzytelności uboczne, przy czym wierzytelności uboczne dzieli się ze względu na ich podstawę prawną.
Wartość wierzytelności podaje się w euro. Jeżeli wartość wierzytelności nie zostanie podana w euro, syndyk przelicza podaną wartość według referencyjnego kursu wymiany walut ustalonego i ogłoszonego przez Europejski Bank Centralny lub Narodowy Bank Słowacji (Národná banka Slovenska) w dniu ogłoszenia upadłości. Jeżeli wierzytelność podano w walucie, której referencyjnego kursu wymiany nie ustala ani nie ogłasza Europejski Bank Centralny ani Narodowy Bank Słowacji, syndyk ustala wartość wierzytelności z należytą starannością.
Do zgłoszenia załącza się dokumenty potwierdzające opisane w zgłoszeniu fakty. Jeżeli zgłoszenie składa wierzyciel będący podmiotem, który ma obowiązek prowadzić rachunkowość, załącza on oświadczenie dotyczące tego, czy wierzytelność została uwzględniona w jego księgach rachunkowych i w jakim zakresie, albo uzasadnia nieuwzględnienie wierzytelności w księgach rachunkowych.
Do zgłoszenia dotyczącego wierzytelności niepieniężnej należy dołączyć opinię biegłego, w której określono wartość takiej wierzytelności; w przeciwnym razie zgłoszenie zostanie odrzucone.
Wierzyciel, który nie posiada adresu zamieszkania, siedziby ani jednostki organizacyjnej swojego przedsiębiorstwa na terytorium Słowacji, jest zobowiązany wyznaczyć osobę upoważnioną do odbierania pism sądowych w jego imieniu, która posiada adres zamieszkania lub siedzibę na terytorium Słowacji,

i przesłać stosowne pisemne zawiadomienie syndykowi; w przeciwnym razie pisma będą doręczane wierzycielowi wyłącznie przez ich ogłoszenie w monitorze gospodarczym.

Braki w zgłoszeniach w postępowaniu upadłościowym

Po upływie podstawowego terminu zgłaszania wierzytelności syndyk niezwłocznie przekazuje sądowi wykaz pism, które jego zdaniem nie stanowią zgłoszeń, wraz ze swoją opinią, po czym sąd bezzwłocznie postanawia, które z takich pism należy uznać za zgłoszenia. Sąd doręcza wydane postanowienie syndykowi, który powiadamia zainteresowane strony.

Zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym nie można zmienić ani poprawić.

Lista wierzytelności w postępowaniu upadłościowym

Syndyk umieszcza zgłoszone wierzytelności na liście wierzytelności. Na wniosek wierzyciela syndyk bezzwłocznie wydaje potwierdzenie umieszczenia wierzytelności zgłoszonej przez wierzyciela na liście wierzytelności.

W postępowaniu upadłościowym lista wierzytelności stanowi podstawę do wykonywania praw związanych ze zgłoszoną wierzytelnością.

Kwestionowanie i ustalanie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym

Prawo słowackie nie posługuje się terminami „uznawanie" lub „nieuznawanie" wierzytelności, lecz terminami „ustalanie" lub „kwestionowanie" wierzytelności. Syndyk zestawia każdą zgłoszoną wierzytelność z księgami rachunkowymi i inną dokumentacją dłużnika oraz z listą zobowiązań, biorąc pod uwagę oświadczenia złożone przez dłużnika i pozostałe strony postępowania. Syndyk przeprowadza również samodzielne czynności wyjaśniające, a jeżeli stwierdzi, że wierzytelność jest sporna, jest zobowiązany zakwestionować wierzytelność w zakresie, w jakim jest ona sporna.

Syndyk lub wierzyciel, który zgłosił wierzytelność, może zakwestionować wierzytelność (wierzyciel wypełnia w tym celu specjalny formularz, który przesyła syndykowi) ze względu na jej podstawę prawną, wykonalność, kwotę, kolejność zaspokojenia, istnienie zabezpieczenia lub kategorię zabezpieczenia. Jeżeli wierzytelność zgłasza organ, instytucja lub agencja Unii Europejskiej, nie można zakwestionować podstawy prawnej i kwoty wskazanej przez zgłaszający podmiot.

Wierzytelność można zakwestionować:

w ciągu 30 dni od dnia upływu podstawowego terminu zgłaszania wierzytelności;

jeżeli wierzytelność zgłoszono po upływie terminu – w ciągu 30 dni od dnia umieszczenia wierzytelności na liście wierzytelności opublikowanej w monitorze gospodarczym.

W przypadku dużej liczby zgłoszeń lub z innej uzasadnionej przyczyny sąd może wielokrotnie – na wniosek syndyka lub z urzędu – przedłużać syndykowi termin kwestionowania wierzytelności, każdorazowo o nie więcej niż 30 dni.

Każdy, kto kwestionuje wierzytelność, jest zobowiązany przedstawić uzasadnienie: w przypadku kwestionowania kwoty wierzytelności należy wskazać kwestionowaną kwotę, w przypadku kwestionowania kolejności zaspokojenia należy wskazać akceptowaną kolejność, a w przypadku kwestionowania zabezpieczenia należy wskazać kwestionowany zakres; w przeciwnym razie zakwestionowanie wierzytelności jest bezskuteczne. Jeżeli sąd przynajmniej częściowo zatwierdził zakwestionowaną wierzytelność, wierzyciel, którego wierzytelność zakwestionowano, może dochodzić odszkodowania od osoby, która zakwestionowała jego wierzytelność, z tytułu tego zakwestionowania, chyba że osoba ta jest w stanie wykazać, że dochowała należytej staranności.

Syndyk bezzwłocznie umieszcza wpis o zakwestionowaniu wierzytelności na liście wierzytelności i stosownie zawiadamia na piśmie wierzyciela, którego wierzytelność zakwestionowano.

Zakwestionowanie wierzytelności przez wierzyciela jest skuteczne, jeżeli:

wniosek złożono na specjalnym formularzu; oraz

na rachunek bankowy syndyka wpłacono kaucję w kwocie 350 euro, podając numer wierzytelności na liście wierzytelności jako tzw. symbol zmienny; w tym celu syndyk ogłasza w monitorze gospodarczym numer rachunku bankowego, na który należy wpłacić kaucję; kaucję można wpłacić wyłącznie przed upływem terminu kwestionowania wierzytelności, przy czym w odniesieniu do każdego zakwestionowania wierzytelności w drodze odrębnego wniosku należy wnieść odrębną kaucję; kaucja wchodzi w skład ogólnej masy upadłości; jeżeli istnieją podstawy, aby częściowo lub w całości zakwestionować wierzytelność, wierzyciel, który kwestionuje wierzytelność, ma prawo do zwrotu kaucji i może jej dochodzić jako wierzytelności wobec masy upadłości.

Dłużnik ma prawo wnieść sprzeciw od zgłoszonej wierzytelności w terminie wyznaczonym wierzycielom do kwestionowania wierzytelności. Wpis o sprzeciwie umieszcza się na liście wierzytelności, ale nie ma on wpływu na ustalenie wierzytelności.

Wierzyciel ma prawo wytoczyć przed sąd powództwo o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności. Powództwo takie należy wytoczyć przeciwko każdemu, kto zakwestionował wierzytelność. Prawo to można wykonać w sądzie przeciwko każdemu, kto zakwestionował wierzytelność, w ciągu 30 dni od dnia doręczenia wierzycielowi pisemnego zawiadomienia o zakwestionowaniu wierzytelności, które wystosował syndyk; w przeciwnym razie prawo to wygasa. Powództwo można wytoczyć przed sąd prowadzący postępowanie upadłościowe. Uznaje się, że prawo do wniesienia o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności wykonano w terminie również wtedy, gdy wytoczono powództwo przed upływem terminu przed sąd inny niż sąd właściwy. Samo postępowanie podlega ogólnym przepisom procesowym.

Jeżeli wierzyciel, któremu przysługuje wierzytelność, w przypadku której zakwestionowano kolejność zaspokojenia, nie wytoczy powództwa, zastosowanie ma najniższa zaakceptowana kolejność.

Jeżeli wierzytelność przysługująca wierzycielowi zostanie zakwestionowana, ale do wydania decyzji w sprawie tej wierzytelności właściwy był organ inny niż sąd, wówczas sąd, który był właściwy do zbadania zgodności tej decyzji z prawem, jest również właściwy do prowadzenia postępowania o stwierdzenie istnienia tej wierzytelności; tę samą zasadę stosuje się również wtedy, gdy organ inny niż sąd nie wydał takiej decyzji.

Wytaczając powództwo, wierzyciel może wnieść o ustalenie podstawy prawnej, wykonalności, kolejności zaspokojenia i kwoty wierzytelności, istnienia zabezpieczenia lub kategorii zabezpieczenia. Przedmiot powództwa nie może wykraczać poza żądania wierzyciela wskazane we wniosku.

Postanowienie stwierdzające istnienie zakwestionowanej wierzytelności jest skuteczne wobec wszystkich stron postępowania upadłościowego.

Po upływie terminu kwestionowania wierzytelność uznaje się za ustaloną w zakresie, w jakim nie została zakwestionowana.

Wierzytelność zakwestionowana wyłącznie przez syndyka oraz wierzytelność zakwestionowana przez wierzyciela może zostać uznana przez syndyka za zgodą wierzyciela, jeżeli sąd nie wydał jeszcze postanowienia stwierdzającego istnienie wierzytelności. Uznanie zakwestionowanej wierzytelności oznacza, że uznaje się ją za ustaloną w dozwolonym zakresie.

Wierzytelność, której istnienie stwierdzono postanowieniem sądu kończącym postępowanie w sprawie lub ostateczną decyzją innego organu publicznego, uznaje się za ustaloną w dozwolonym zakresie.

Na wniosek wierzyciela, którego wierzytelność zakwestionowano, syndyk bezzwłocznie przekazuje do sądu zgłoszenie wierzytelności skutecznie zakwestionowanej przez innego wierzyciela wraz z dokumentami złożonymi przez wierzyciela, który zgłosił (zakwestionowaną) wierzytelność, oraz wierzyciela, który zakwestionował wierzytelność, a także wraz z oświadczeniem syndyka dotyczącym tego, czy wierzytelność jest uwzględniona w księgach rachunkowych i w jakim zakresie, ewentualnego sprzeciwu złożonego przez dłużnika i zakresu takiego sprzeciwu oraz decyzji syndyka o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu takiego sprzeciwu wraz z uzasadnieniem. Na podstawie tych dokumentów sąd bezzwłocznie postanowi, czy i w jakim zakresie przyzna wierzycielowi prawo głosu i inne prawa związane z zakwestionowaną wierzytelnością. Sąd doręcza postanowienie syndykowi i wierzycielowi, którego prawa

związane z zakwestionowaną wierzytelnością są przedmiotem postanowienia, przy czym postanowienie to nie podlega ogłoszeniu w monitorze gospodarczym. Wierzyciel, którego prawa związane z zakwestionowaną wierzytelnością są przedmiotem postanowienia sądu, może wnieść zażalenie na takie postanowienie.

Zgłaszanie wierzytelności w **postępowaniu restrukturyzacyjnym**

Wniosek należy złożyć do zarządcy w ciągu 30 dni od zezwolenia na restrukturyzację. Wniosek przesłany po upływie tego terminu zostaje odrzucony.

Szczegółowe informacje na temat zgłaszania wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym

W postępowaniu restrukturyzacyjnym stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące szczegółowych zasad zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. W przypadku wierzytelności zabezpieczonej na zabezpieczenie należy powołać się w zgłoszeniu w należny i terminowy sposób; w przeciwnym razie wierzytelność uznaje się za niezabezpieczoną.

Informacje na temat wierzytelności można zmienić lub poprawić, wyłącznie zastępując pierwotne zgłoszenie nowym zgłoszeniem doręczonym zarządcy. Jest to możliwe wyłącznie przed upływem terminu zgłaszania wierzytelności.

Zarządca wydaje na wniosek potwierdzenie umieszczenia wierzytelności przysługującej wierzycielowi na liście wierzytelności.

W razie wątpliwości w postępowaniu restrukturyzacyjnym zarządca może w każdej chwili wystąpić do sądu o wydanie postanowienia w sprawie uwzględnienia zgłoszenia.

Lista wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Zarządca umieszcza zgłoszone wierzytelności i informacje wskazane w zgłoszeniach na liście wierzytelności, którą sporządza w ciągu dziesięciu dni od upływu terminu zgłaszania wierzytelności.

Równolegle do sporządzania listy wierzytelności zarządca wzywa dłużnika do złożenia uwag w przedmiocie umieszczonych na liście wierzytelności w terminie wyznaczonym przez zarządcę, który to termin nie może być jednak krótszy niż pięć dni roboczych i dłuższy niż dziesięć dni roboczych.

W ciągu trzech dni od upływu terminu kwestionowania wierzytelności zarządca przesyła do sądu odpis listy wierzytelności wraz ze wskazaniem zakwestionowanych wierzytelności; informacje umieszczone na liście wierzytelności przesłanej do sądu mają rozstrzygające znaczenie dla oceny zakresu, w jakim zakwestionowano zgłoszone wierzytelności.

Jeżeli w toku postępowania restrukturyzacyjnego w informacjach figurujących na liście wierzytelności zajdzie zmiana, zarządca – niezwłocznie po powzięciu wiadomości na temat takiej zmiany – odnotowuje zmianę na liście wierzytelności i niezwłocznie zawiadamia o niej sąd na piśmie.

Lista wierzytelności stanowi część akt prowadzonych przez zarządcę.

Kwestionowanie i ustalanie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Dochowując należytej staranności, zarządca zestawia każdą zgłoszoną wierzytelność z księgami rachunkowymi i inną dokumentacją dłużnika oraz z listą zobowiązań dłużnika, biorąc pod uwagę oświadczenia złożone przez dłużnika i pozostałe strony postępowania. Zarządca przeprowadza również samodzielne czynności wyjaśniające, a jeżeli stwierdzi, że wierzytelność jest sporna pod względem jej podstawy prawnej, wykonalności, kwoty, kolejności zaspokojenia, istnienia zabezpieczenia lub kategorii zabezpieczenia, zarządca jest zobowiązany zakwestionować wierzytelność w zakresie, w jakim jest ona sporna.

Zarządca może zakwestionować wierzytelność wyłącznie w ciągu 30 dni od upływu terminu zgłaszania wierzytelności. Zarządca kwestionuje wierzytelność przez umieszczenie na liście wierzytelności wpisu o zakwestionowaniu wierzytelności wraz z podaniem uzasadnienia i kwestionowanego zakresu; jeżeli zarządca kwestionuje kwotę wierzytelności, ustaloną kwotę wierzytelności również wpisuje się na listę wierzytelności. Po upływie terminu kwestionowania wierzytelność uznaje się za ustaloną w zakresie, w jakim nie została zakwestionowana. Do celów wykonywania praw związanych ze zgłoszoną wierzytelnością wierzytelność taką uznaje się za ustaloną również wtedy, gdy zakwestionowano wyłącznie jej kwotę.

Dłużnik lub wierzyciel zgłaszający wierzytelność zarządcy ma również prawo zwrócić się do zarządcy z wnioskiem o zakwestionowanie zgłoszonej wierzytelności. Zarządca jest zobowiązany rozpatrzyć każdy wniosek z należytą starannością i zawiadomić wnioskodawcę o swojej decyzji na piśmie. Syndyk umieszcza informację o wniosku o zakwestionowanie wierzytelności i decyzji w jej sprawie na liście wierzytelności.

W ciągu 30 dni od upływu terminu kwestionowania wierzytelności wierzyciel, którego wierzytelność zakwestionowano, może wytoczyć przed sąd powództwo przeciwko dłużnikowi o ustalenie podstawy prawnej, wykonalności, kwoty, istnienia zabezpieczenia lub kategorii zabezpieczenia zakwestionowanej wierzytelności; przedmiot powództwa nie może wykraczać poza żądania wierzyciela wskazane we wniosku. Powództwo można wytoczyć przed sąd prowadzący postępowanie restrukturyzacyjne.

Jeżeli wierzyciel, którego wierzytelność zakwestionowano, nie wytoczy powództwa o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności w ustawowym terminie lub wycofa wniosek o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności, wierzytelność zgłoszona przez wierzyciela nie zostaje uwzględniona w postępowaniu restrukturyzacyjnym w zakresie, w jakim została zakwestionowana, a jeżeli sąd zatwierdzi plan restrukturyzacji, wierzytelności nie można dochodzić od dłużnika w zakresie, w jakim została zakwestionowana.

Postanowienie sądu stwierdzające istnienie zakwestionowanej wierzytelności jest skuteczne wobec każdego. Po uprawomocnieniu się postanowienia sądu stwierdzającego istnienie zakwestionowanej wierzytelności wierzytelność uznaje się za ustaloną w zakresie stwierdzonym przez sąd; nie można dochodzić wierzytelności od dłużnika poza tym zakresem.

Do czasu upływu terminu na wytoczenie powództwa o stwierdzenie istnienia wierzytelności lub do czasu uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego istnienie wierzytelności dłużnik może uznać zakwestionowaną wierzytelność w odniesieniu do wierzyciela na piśmie. W rezultacie zakwestionowaną wierzytelność uznaje się za ustaloną w zakresie uznanym przez dłużnika. Jeżeli zarządca zakwestionował wierzytelność na wniosek wierzyciela, dłużnik może uznać zakwestionowaną wierzytelność wyłącznie za zgodą tego wierzyciela.

Ustalenie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym odnotowuje się na liście wierzytelności. Zarządca jest zobowiązany umieścić wpis o ustaleniu wierzytelności na liście wierzytelności bezzwłocznie po uznaniu tej wierzytelności za ustaloną lub po uznaniu wierzytelności przez dłużnika.

Jeżeli równolegle do postępowania o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności sąd ogłosi upadłość dłużnika, sąd umarza to postępowanie w drodze postanowienia.

Zgłaszanie wierzytelności w postępowaniu w celu umorzenia długu

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

Dłużnik ma obowiązek załączyć spis wierzycieli do wniosku o umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości. Na podstawie tego spisu syndyk zawiadamia na piśmie każdego figurującego w nim wierzyciela o ogłoszeniu upadłości.

Wierzyciel może zgłosić wierzytelność w ciągu 45 dni od ogłoszenia upadłości lub po upływie tego terminu do czasu ogłoszenia przez syndyka zamiaru sporządzenia planu podziału.

Jeżeli wierzyciel prześle syndykowi zgłoszenie po upływie 45-dniowego terminu, zgłoszenie zostaje uwzględnione, ale wierzyciel nie ma prawa głosu.

Do zgłoszenia (jego formy, treści, waluty i załączników) stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące upadłości; przepisy dotyczące braków w zgłoszeniach i listy wierzytelności również stosuje się odpowiednio.

Zakwestionować zgłoszoną wierzytelność może wyłącznie inny zarejestrowany wierzyciel. W postępowaniu w celu umorzenia długu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące kwestionowania i zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Do ustalenia istnienia zakwestionowanej wierzytelności wystarczy jednak uznanie tej wierzytelności przez wierzyciela, który ją zakwestionował. Zgoda syndyka nie jest wymagana.
W postępowaniu w celu umorzenia długu przez ogłoszenie upadłości umarza się wszystkie wierzytelności wobec dłużnika (nie tylko te zgłoszone).
Można się jednak temu sprzeciwić, wytaczając powództwo o unieważnienie umorzenia długu z uwagi na złą wiarę dłużnika. Przykładem działania w złej wierze wyraźnie podanym w przepisach jest nieumieszczenie wierzyciela (osoby fizycznej) w spisie wierzycieli nawet na wniosek syndyka.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty

Do wniosku o umorzenie długu dłużnik jest zobowiązany załączyć spis swoich zobowiązań.
W postępowaniu tego rodzaju wierzyciele nie zgłaszają wierzytelności; zamiast tego syndyk bada sytuację dłużnika.
Po ustaleniu planu spłaty wierzycieli dłużnik zostaje zwolniony z długu. Można się jednak temu sprzeciwić, wytaczając powództwo o unieważnienie umorzenia długu z uwagi na złą wiarę dłużnika. Przykładem działania w złej wierze wyraźnie podanym w przepisach jest nieumieszczenie wierzyciela (osoby fizycznej) w spisie wierzycieli nawet na wniosek syndyka.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszów masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Podział funduszów masy upadłości w postępowaniu upadłościowym

W postępowaniu upadłościowym podział funduszów masy upadłości różni się w zależności od rodzaju wierzyciela (wierzyciel zabezpieczony, wierzyciel niezabezpieczony, wierzyciel, któremu przysługują wierzytelności podporządkowane, wierzytelności z tytułu kar umownych oraz wierzytelności od wierzycieli powiązanych z dłużnikiem):
wierzytelność zabezpieczoną przysługującą wierzycielowi zabezpieczonemu zaspokaja się (w zakresie, w jakim została ona ustalona) z sum uzyskanych z likwidacji majątku stanowiącego osobną masę upadłości przeznaczonej na zaspokojenie wierzytelności wierzyciela zabezpieczonego po odliczeniu wierzytelności wobec masy upadłości zaliczonych do umieszczonych w spisie składników osobnej masy upadłości. Jeżeli wierzytelności zabezpieczonej przysługującej wierzycielowi zabezpieczonemu nie można zaspokoić w całości, w zakresie pozostałym do zaspokojenia zaspokaja się ją jako wierzytelność niezabezpieczoną;
wierzytelność niezabezpieczoną zaspokaja się (w zakresie, w jakim została ona ustalona) z sum uzyskanych z likwidacji majątku stanowiącego ogólną masę upadłości po odliczeniu wierzytelności wobec masy upadłości zaliczonych do umieszczonych w spisie składników ogólnej masy upadłości. Jeżeli wierzytelności niezabezpieczonej nie można zaspokoić w całości, zaspokaja się ją proporcjonalnie zgodnie z kolejnością zaspokojenia;
wierzytelność podporządkowaną zaspokaja się (w zakresie, w jakim została ona ustalona) z sum uzyskanych z likwidacji majątku stanowiącego ogólną masę upadłości, które pozostały po zaspokojeniu w całości wszystkich pozostałych wierzytelności niezabezpieczonych. Jeżeli wierzytelności podporządkowanej nie można zaspokoić w całości, zaspokaja się ją proporcjonalnie zgodnie z kolejnością zaspokojenia. Wierzytelności z tytułu kar umownych i wierzytelności od wierzycieli powiązanych z dłużnikiem zaspokaja się w taki sam sposób;
podział funduszów masy upadłości w postępowaniu upadłościowym przeprowadza się w oparciu o plan podziału. Przed sporządzeniem planu syndyk sporządza listę wierzytelności wobec masy upadłości, które należy zaspokoić z funduszów przypisanych do odpowiedniej masy upadłości (osobnej masy upadłości w przypadku wierzytelności zabezpieczonych albo ogólnej masy upadłości). Syndyk publikuje tę listę i ogłasza zamiar sporządzenia planu podziału w monitorze gospodarczym. Osoby określone w przepisach, przede wszystkim organy wierzycieli i sami wierzyciele, mogą zbadać listę i zgłosić od niej sprzeciw w wyznaczonym terminie. Sprzeciw ten może dotyczyć kolejności zaspokojenia wierzytelności, nieprzypisania wierzytelności do kategorii zaspokojenia, wyłączenia wierzytelności oraz zakresu wierzytelności. Po upływie terminu syndyk sporządza plan podziału i przedkłada go radzie wierzycieli do zatwierdzenia (w przypadku bezczynności rady wierzycieli plan podziału przedkłada się sądowi). Po zatwierdzeniu planu przez radę wierzycieli lub sąd syndyk przekazuje niezakwestionowaną część funduszów masy właściwemu wierzycielowi i zachowuje zakwestionowaną część do czasu wydania postanowienia w tej sprawie przez sąd;
co do zasady plan podziału funduszów (z osobnej masy upadłości albo z ogólnej masy upadłości) sporządza się bezzwłocznie po przeprowadzeniu likwidacji odpowiednich składników majątku. Jeżeli pozwala na to charakter sprawy, syndyk może sporządzić również częściowy plan podziału, ale w zdecydowanej większości postępowań upadłościowych sporządza się wyłącznie pojedynczy (ostateczny) plan podziału);
plan podziału obejmuje również wierzytelności warunkowe i zakwestionowane. Zakwestionowane wierzytelności zaspokaja się wyłącznie wtedy, gdy sąd orzeknie o ich istnieniu. Wierzytelności warunkowe zaspokaja się wyłącznie wtedy, gdy powstaną;
po zakończeniu likwidacji wszystkich składników majątku umieszczonych w spisie oraz rozstrzygnięciu wszystkich powiązanych sporów syndyk sporządza ostateczny plan podziału funduszów masy upadłości między wierzycieli niezabezpieczonych. Ostateczny plan podziału obejmuje również wszystkie sporządzone wcześniej plany podziału.

Podziału funduszów masy upadłości nie przeprowadza się w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz w postępowaniu w celu umorzenia długu przez ustalenie planu spłaty.

W postępowaniu w celu umorzenia długu przez ogłoszenie upadłości**:**

Po likwidacji masy upadłości i rozstrzygnięciu wszelkich sporów, które mogą mieć wpływ na plan podziału funduszów masy upadłości, syndyk bezzwłocznie sporządza plan podziału – najpóźniej do 60. dnia od dnia ogłoszenia upadłości. Syndyk ogłasza zamiar sporządzenia tego planu w monitorze gospodarczym.
Syndyk w pierwszej kolejności odlicza od uzyskanej sumy koszty postępowania upadłościowego oraz – w stosownych przypadkach – wyłączoną wartość mieszkania upadłego, a następnie proporcjonalnie zaspokaja zgłoszone wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na dzieci dłużnika i dzieli pozostałą kwotę proporcjonalnie między wszystkich zarejestrowanych wierzycieli zgodnie z wysokością ich ustalonych wierzytelności. Każdy z wierzycieli ponosi koszty związane z zaspokojeniem jego wierzytelności.
Płatności, w przypadku których syndyk nie był w stanie ustalić rachunku bankowego ani adresu wierzyciela w ciągu trzech miesięcy po sporządzeniu planu podziału, przypadają Skarbowi Państwa. Syndyk przekazuje te płatności na rachunek bankowy sądu, który wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości.
Syndyk odpowiada przed wierzycielami za wszelkie poniesione przez nich szkody w związku z wykonaniem planu podziału funduszów masy upadłości w sprzeczności z przepisami prawa, chyba że syndyk jest w stanie wykazać, że podejmował działania z należytą starannością.
Koszty postępowania upadłościowego zaspokaja się z sum przeznaczonych na zaspokojenie wierzycieli niezabezpieczonych w następującej kolejności:
wynagrodzenie syndyka oraz koszty likwidacji masy upadłości i sporządzenia planu podziału;
niezbędne wydatki poniesione przez syndyka w związku z zarządzaniem postępowaniem upadłościowym;
koszty związane z zarządzaniem majątkiem objętym postępowaniem upadłościowym;
zaliczka na poczet kosztów sporządzenia opinii biegłego;
koszty czynności wyjaśniających podjętych przez syndyka na wniosek wierzyciela w kwocie zatwierdzonej przez pełnomocnika wierzycieli lub zgromadzenie wierzycieli.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Postępowanie upadłościowe

Sąd – z urzędu lub na wniosek – kończy postępowanie upadłościowe, jeżeli stwierdzi, że dłużnik nie ma wystarczających środków nawet na pokrycie wierzytelności wobec masy upadłości. W drodze postanowienia sąd orzeka również o wynagrodzeniu syndyka i poniesionych przez niego wydatkach, które pokrywa się z majątku dłużnika, zaliczce na poczet wynagrodzenia tymczasowego zarządcy i poniesionych przez niego wydatków oraz zaliczce na poczet kosztów postępowania upadłościowego.
Sąd – z urzędu lub na wniosek – kończy postępowanie upadłościowe również wtedy, gdy stwierdzi, że nie spełniono przesłanek ogłoszenia upadłości. Kończąc postępowanie upadłościowe ze względu na niewystarczające środki, sąd orzeka również o wynagrodzeniu syndyka i poniesionych przez niego wydatkach.
Na wniosek syndyka sąd kończy postępowanie upadłościowe po wykonaniu ostatecznego planu podziału środków.
Sąd bezzwłocznie ogłasza postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego w monitorze gospodarczym oraz doręcza je dłużnikowi i syndykowi. Syndyk i wierzyciel, którego ustalona wierzytelność nie została w całości ani nawet w części zaspokojona, mają prawo do wniesienia zażalenia na to postanowienie.
Sąd ogłasza uprawomocnienie się postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego w monitorze gospodarczym. Z chwilą opublikowania tego ogłoszenia niektóre skutki prawne oraz funkcja rady wierzycieli, o ile ją ustanowiono, ustają. Ogłoszenie pozostaje bez wpływu na ważność i skutki prawne czynności dokonanych w toku postępowania upadłościowego.
Z dniem zakończenia postępowania upadłościowego syndyk zamyka księgi rachunkowe i sporządza indywidualny zestaw sprawozdań finansowych zgodnie z przepisami szczegółowymi. Syndyk wydaje również dłużnikowi lub likwidatorowi wszelkie niezbędne dokumenty i pozostałe aktywa oraz dokonuje niezbędnych ustaleń w związku z zakończeniem postępowania upadłościowego. Po przeprowadzeniu tych czynności przez syndyka sąd zwalnia syndyka z pełnionej funkcji.
Postępowanie upadłościowe może również zostać zakończone wyrokiem, w którym sąd apelacyjny uchyla postanowienie sądu pierwszej instancji lub zmienia część postanowienia dotyczącą ogłoszenia upadłości. Sąd doręcza ten wyrok dłużnikowi i syndykowi. Sąd bezzwłocznie ogłasza wyrok w monitorze gospodarczym. Z chwilą ogłoszenia skutki postępowania upadłościowego ustają, uchylone zabezpieczenia zostają przywrócone, a funkcje syndyka i rady wierzycieli, o ile ją powołano, wygasają.
W wyroku, o którym mowa powyżej, sąd orzeka o wynagrodzeniu syndyka, które zgodnie z wyrokiem sądu pokrywa osoba, która złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości.
Jeżeli dłużnik będący osobą fizyczną zmarł w toku postępowania upadłościowego, w jego miejsce wchodzą jego spadkobiercy do wysokości majątku objętego postępowaniem upadłościowym lub państwo, jeżeli dłużnik nie ma spadkobierców lub jeżeli spadkobiercy zrzekli się spadku.
Po zakończeniu postępowania upadłościowego, na podstawie wyciągu z listy wierzytelności, można złożyć wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do ustalonej wierzytelności, wobec której dłużnik nie wniósł wyraźnie sprzeciwu w terminie wyznaczonym przez syndyka. Po zakończeniu postępowania upadłościowego syndyk składa listę wierzytelności do sądu.

Postępowanie restrukturyzacyjne

Sąd orzeka w przedmiocie wniosku złożonego przez inicjatora planu o zatwierdzenie planu przyjętego przez zgromadzenie zwołane w celu zatwierdzenia planu. Inicjator planu jest zobowiązany złożyć ten wniosek w ciągu dziesięciu dni od zgromadzenia zwołanego w celu zatwierdzenia planu oraz załączyć do niego protokół zgromadzenia i przyjęty plan.
Wniosek o zatwierdzenie planu można złożyć nawet wtedy, gdy plan nie został przyjęty przez zgromadzenie zwołane w celu zatwierdzenia planu lub przez dłużnika.
Jeżeli inicjator planu nie złoży wniosku przed upływem ustawowego terminu na zatwierdzenie planu, zarządca bezzwłocznie składa do sądu wniosek o ogłoszenie upadłości.
Jeżeli jedna z grup nie osiągnęła większości głosów wymaganej do przyjęcia planu, we wniosku o zatwierdzenie planu inicjator planu może zwrócić się do sądu o wydanie stosownego postanowienia, które zastąpi przyjęcie planu przez grupę, pod warunkiem że:
w planie nie przewidziano, że strony należące do grupy, która opowiedziała się przeciwko przyjęciu planu w głosowaniu, znajdą się w wyraźnie gorszej sytuacji niż w przypadku nieprzyjęcia planu; sąd opiera swoje orzeczenie na prawdopodobieństwie zaspokojenia wierzytelności grup w postępowaniu upadłościowym na dzień wszczęcia tego postępowania, korzystając z danych przedstawionych w planie, chyba że zostaną przedstawione dowody przeciwne;
większość grup utworzonych zgodnie z planem osiągnęła większość głosów niezbędną do przyjęcia planu; oraz
obecni na głosowaniu wierzyciele przyjęli plan bezwzględną większością głosów, które liczy się na podstawie kwot ustalonych wierzytelności tych wierzycieli.
Sąd wydaje postanowienie w miejsce zgody w celu zatwierdzenia lub odrzucenia planu.
Jeżeli nie ma przesłanek do odrzucenia planu, sąd orzeka o jego zatwierdzeniu w ciągu 15 dni od otrzymania wniosku o zatwierdzenie planu; plan zatwierdzony przez sąd załącza się do postanowienia sądu. W postanowieniu o zatwierdzeniu planu sąd orzeka również o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego.
Sąd bezzwłocznie ogłasza wydane postanowienie w monitorze gospodarczym. Plan zatwierdzony przez sąd nie podlega ogłoszeniu; nie ma to jednak zastosowania do postanowień dotyczących zaciągnięcia nowego kredytu.
Plan zatwierdzony przez sąd stanowi część akt sprawy. Strony, których dotyczy plan, i ich pełnomocnicy mają prawo zapoznać się z aktami sprawy i planem zatwierdzonym przez sąd oraz uzyskać ich wyciągi, odpisy i kopie lub wnieść do sądu o odpłatne wykonanie takich kopii.
Sąd **odrzuca plan** w drodze postanowienia, jeżeli:
istotnie naruszono przepisy dotyczące wymogów formalnych planu, procedury sporządzania planu, głosowania nad planem lub inne przepisy dotyczące planu, jeżeli wywołało to negatywne skutki dla którejkolwiek ze stron, których dotyczy plan;
plan przyjęto wskutek oszukańczych zachowań lub oferowania stronom, których dotyczy plan, szczególnych przywilejów;
plan nie został przyjęty na zgromadzeniu zwołanym w celu jego zatwierdzenia; zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli sąd wydał postanowienie w miejsce zgody zgromadzenia;
w planie nie przewidziano emisji akcji ani innych udziałów kapitałowych w zadłużonym podmiocie lub podmiocie przejmującym w zamian za nowe inwestycje gotówkowe ani w zamian za wierzytelności przysługujące wierzycielom przypisanym do grupy wierzytelności niezabezpieczonych, z wyjątkiem wierzycieli z grupy niezabezpieczonych wierzytelności pracowniczych, co najmniej w wysokości dochodów podzielonych w ciągu ostatnich dwóch lat;
warunki planu są niesprawiedliwe dla grup wierzycieli w zakresie, w jakim przewidziano w nim również możliwe powstanie, zmianę lub wygaśnięcie prawa lub obowiązków określonych w planie, wskutek czego wierzytelności wierzycieli przypisanych do grupy wierzytelności niezabezpieczonych zostaną zaspokojone później niż wierzytelności wierzycieli zabezpieczonych bez żadnej uzasadnionej przyczyny;
plan jest w znacznej mierze sprzeczny ze wspólnym interesem wierzycieli;
stopień zaspokojenia każdej wierzytelności niezabezpieczonej jest niższy niż 50% jej wartości; warunek ten nie ma zastosowania, jeżeli wierzyciel posiadający tę wierzytelność wyrazi zgodę na piśmie na zaspokojenie wierzytelności w mniejszym stopniu;

najważniejsze warunki planu stanowią, że płatności na zaspokojenie którejkolwiek z wierzytelności niezabezpieczonych mają być przekazywane przez okres dłuższy niż pięć lat; warunek ten nie ma zastosowania, jeżeli wierzyciel posiadający tę wierzytelność wyrazi zgodę na piśmie na wydłużony okres płatności na zaspokojenie jego wierzytelności.
Sąd bezzwłocznie ogłasza postanowienie o odrzuceniu planu w monitorze gospodarczym. Inicjator planu może wnieść zażalenie na takie postanowienie w ciągu 15 dni od jego ogłoszenia w monitorze gospodarczym. Sąd apelacyjny rozpoznaje zażalenie w ciągu 30 dni od jego wniesienia.
Po uprawomocnieniu się postanowienia o odrzuceniu planu sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, wszczyna postępowanie upadłościowe i ogłasza upadłość wobec majątku dłużnika. W postanowieniu sąd powołuje również syndyka w sposób losowy. Sąd bezzwłocznie ogłasza to postanowienie w monitorze gospodarczym. Z chwilą ogłoszenia ustają skutki wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, a funkcje rady wierzycieli i syndyka wygasają. Sąd doręcza postanowienie dłużnikowi i syndykowi powołanemu w postanowieniu.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

Zakończenie postępowania następuje w trzech przypadkach:
jeżeli syndyk ustali, że fundusze masy upadłości nie wystarczają na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego (dłużnik zostaje zwolniony z długu);
jeżeli żaden wierzyciel nie zgłosi się do postępowania upadłościowego (dłużnik zostaje zwolniony z długu);
jeżeli syndyk wykona plan podziału funduszów masy upadłości (tj. po likwidacji masy upadłości syndyk podzieli uzyskane sumy między wierzycieli), dłużnik zostaje zwolniony z długu;
jeżeli nie spełniono przesłanek wszczęcia postępowania upadłościowego, sąd umarza postępowanie w celu umorzenia długu.
W obu przypadkach syndyk publicznie ogłasza zakończenie postępowania upadłościowego. Z chwilą zakończenia postępowania upadłościowego:
wygasa funkcja syndyka;
wygasa funkcja pełnomocnika wierzycieli;
wygasa upoważnienie syndyka do zarządzania majątkiem dłużnika i podejmowania czynności w odniesieniu do tego majątku;
wygasa zobowiązanie dłużnika do uiszczania płatności na zaspokojenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym na rachunek syndyka;
potrącanie wierzytelności przestaje być niedopuszczalne;
wygasają ograniczenia dotyczące rozwiązywania umów i odstępowania od umów;
następuje zakończenie postępowania o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty – zakończenie postępowania

Postępowanie zostaje zakończone, jeżeli sąd ustali, że po złożeniu wniosku o ustalenie planu spłaty nie spełniono przesłanek przyznania ochrony przed wierzycielami.
Postępowanie zostaje zakończone, jeżeli w postanowieniu o przyznaniu ochrony przed wierzycielami sąd pouczył dłużnika o konieczności wpłacenia zaliczki na rachunek syndyka, a dłużnik nie spełnił tego obowiązku w ciągu siedmiu dni od otrzymania wezwania od syndyka.
Postępowanie zostaje zakończone, jeżeli syndyk publicznie ogłosi, że sytuacja dłużnika nie pozwala na ustalenie planu spłaty wierzycieli.
Postępowanie zostaje zakończone, jeżeli sąd uzna, że sytuacja dłużnika nie pozwala na ustalenie planu spłaty wierzycieli.
Postępowanie zostaje zakończone, jeżeli sąd ustali plan spłaty wierzycieli (dłużnik zostaje zwolniony z długu wyłącznie w tym przypadku).

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe

Po zakończeniu postępowania upadłościowego, na podstawie wyciągu z listy wierzytelności, można złożyć wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do ustalonej wierzytelności, wobec której dłużnik nie wniósł wyraźnie sprzeciwu w terminie wyznaczonym przez syndyka. Po zakończeniu postępowania upadłościowego syndyk składa listę wierzytelności do sądu.

Postępowanie restrukturyzacyjne

Wniosek o stwierdzenie bezskuteczności planu wobec jednego z wierzycieli można złożyć na podstawie poniższych przesłanek:
wierzycielem, którego dotyczy wniosek, jest wierzyciel, który głosował przeciw przyjęciu planu i zgłosił uzasadniony sprzeciw ujęty w protokole zgromadzenia zwołanego w celu zatwierdzenia planu; lub
wierzyciel jest stroną, której dotyczy plan, a która może przyznawać pomoc państwa;
zgodnie z planem wierzytelności przypisane do tej samej grupy co ustalona wierzytelność wierzyciela zaspokaja się w innym stopniu lub w inny sposób, co oznacza, że wierzyciele, którym przysługują te wierzytelności, mają pierwszeństwo przed tym wierzycielem; lub
prawa majątkowe udziałowców przypisane do tej samej grupy co prawo majątkowe wierzyciela jako udziałowca zaspokaja się zgodnie z planem w innym stopniu lub w inny sposób, co oznacza, że wierzyciele, którym przysługują te prawa majątkowe, mają pierwszeństwo przed tym wierzycielem; lub
inicjator planu nie przypisał ustalonej wierzytelności wierzyciela do grupy zgodnie z wnioskiem wierzyciela, przez co wierzyciel znalazł się w gorszej sytuacji, niż gdyby planu nie przyjęto; sąd opiera swoje orzeczenie na prawdopodobieństwie zaspokojenia wierzyciela w postępowaniu upadłościowym; lub
inicjator planu nie przypisał ustalonej wierzytelności wierzyciela do grupy wierzytelności zabezpieczonych w zakresie wnioskowanym przez wierzyciela, przez co wierzyciel znalazł się w gorszej sytuacji, niż gdyby planu nie przyjęto; sąd opiera swoje orzeczenie na prawdopodobieństwie zaspokojenia wierzyciela w postępowaniu upadłościowym; lub
wykonanie zatwierdzonego planu spowoduje przyznanie nienależnej pomocy państwa;
ponadto każdy wierzyciel może powołać się następujące przesłanki braku skuteczności:
jeżeli dłużnik lub podmiot przejmujący nie zaspokoi wierzytelności ani nie spełni innego zobowiązania przewidzianego w planie na rzecz strony, której dotyczy plan, w sposób należyty i terminowy w ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia, plan staje się bezskuteczny względem wierzytelności tej strony;
po zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik lub podmiot przejmujący nie może dokonać podziału zysków lub innych środków kapitałowych między swoich członków przed zaspokojeniem wierzytelności przysługujących wierzycielom przypisanym do grupy wierzytelności niezabezpieczonych do wysokości ich ustalonych wierzytelności przewidzianych w planie (w postępowaniu upadłościowym podział zysków lub innych środków kapitałowych może być przedmiotem sprzeciwu). Wniosek o stwierdzenie bezskuteczności składa wierzyciel niezabezpieczony;
jeżeli dłużnik lub podmiot przejmujący uzyska dochód i wykaże go w sprawozdaniu finansowym, a dochód ten nie jest konieczny do utrzymania działalności przedsiębiorstwa lub jego znacznej części zgodnie z planem, wierzyciel niezabezpieczony ma prawo zwrócić się do sądu, który zatwierdził plan, o zaspokojenie z tego dochodu pierwotnej wierzytelności wierzyciela w kwocie różnicy między kwotą niezbędną do zaspokojenia wierzytelności a płatnością uiszczoną na rzecz wierzyciela zgodnie z planem; sąd nie może jednak przyznać wierzycielowi większej części tego dochodu niż należny mu udział proporcjonalny do udziałów pozostałych wierzycieli z tej samej grupy.
Jeżeli plan zostanie uznany za bezskuteczny względem wierzyciela, dłużnik i podmiot przejmujący są solidarnie zobowiązani do zaspokojenia pierwotnej wierzytelności wierzyciela w zakresie, w jakim została ona zgłoszona i ustalona, wraz z odsetkami obliczonymi od ustalonej części wierzytelności naliczanymi od rozpoczęcia postępowania restrukturyzacyjnego. Dłużnik i podmiot przejmujący mają obowiązek zaspokoić wierzytelność wierzyciela w ustalonym pierwotnie terminie spłaty.

Jeżeli plan jest bezskuteczny względem udziałowca dłużnika, dłużnik i podmiot przejmujący są solidarnie zobowiązani do zapłacenia udziałowcowi kwoty odpowiadającej jego udziałowi w sumach uzyskanych z likwidacji majątku dłużnika według stanu na dzień zatwierdzenia planu przez sąd. Uznaje się, że sumy uzyskane z likwidacji wynoszą zero, chyba że udziałowiec udowodni, że jest inaczej.
Jeżeli plan jest bezskuteczny względem dłużnika lub podmiotu przejmującego, można wszcząć postępowanie w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowanie egzekucyjne w odniesieniu do pierwotnej wierzytelności wierzyciela.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

Dobra wiara – domniemywa się, że dłużnik złożył wniosek w dobrej wierze, które to domniemanie wierzyciele mogą obalić w zwykłym postępowaniu cywilnym, lecz nie w toku postępowania w sprawie umorzenia długu. Domniemania tego nie można obalić w toku samego postępowania w celu umorzenia długu, ale dopiero po jego zakończeniu.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty

Dobra wiara – domniemywa się, że dłużnik złożył wniosek w dobrej wierze, które to domniemanie wierzyciele mogą obalić w zwykłym postępowaniu cywilnym, lecz nie w toku postępowania w sprawie umorzenia długu. Domniemania tego nie można obalić w toku samego postępowania w celu umorzenia długu, ale dopiero po jego zakończeniu.
Dłużnik nie działa w dobrej wierze, jeżeli:
dłużnik nie wykazał części swojego majątku w spisie inwentarza pomimo wezwania syndyka, chociaż dłużnik wiedział lub – w świetle okoliczności – powinien był wiedzieć o posiadaniu tego majątku; nie dotyczy to składników majątku o znikomej wartości;
dłużnik nie umieścił wierzyciela (osoby fizycznej) w spisie wierzycieli pomimo wezwania syndyka, w związku z czym wierzyciel nie zgłosił swojej wierzytelności, chociaż dłużnik wiedział lub – w świetle okoliczności – powinien był wiedzieć o tej osobie; nie dotyczy to wierzycieli posiadających wierzytelności o niskiej wartości;
dłużnik podał nieprawdziwe istotne informacje lub nie podał istotnych informacji we wniosku, w załączniku do wniosku ani na wezwanie syndyka, chociaż dłużnik wiedział lub – w świetle okoliczności – powinien był wiedzieć, że informacje te były istotne;
dłużnik nie współpracował należycie z syndykiem bez podania uzasadnionych przyczyn, mimo że można było racjonalnie wymagać współpracy ze strony dłużnika;
zachowanie dłużnika przed złożeniem wniosku pozwala stwierdzić, że dłużnik umyślnie doprowadził do swojej niewypłacalności, aby móc złożyć wniosek;
dłużnik nie był niewypłacalny w chwili złożenia wniosku i wiedział o tym lub – w świetle okoliczności – powinien był o tym wiedzieć;
zachowanie dłużnika przed złożeniem wniosku pozwala stwierdzić, że zaciągając zobowiązania, dłużnik liczył na wywiązanie się z zobowiązań przez ogłoszenie upadłości lub ustalenie planu spłaty wierzycieli;
zachowanie dłużnika przed złożeniem wniosku pozwala stwierdzić, że działał on z zamiarem pokrzywdzenia jednego z wierzycieli lub na korzyść jednego z wierzycieli ze szkodą dla pozostałych;
bez podania uzasadnionych przyczyn dłużnik nie wykonuje w sposób należyty i terminowy planu spłaty wierzycieli zatwierdzonego przez sąd;
bez podania uzasadnionych przyczyn dłużnik nie wypłaca w sposób należyty i terminowy świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, które stały się wymagalne, po upływie terminu; na tę przesłankę może powołać się wyłącznie dziecko lub przedstawiciel ustawowy dziecka;
bez podania uzasadnionych przyczyn dłużnik uchybił obowiązkowi zwrotu Ośrodkowi Pomocy Prawnej zaliczki wypłaconej na poczet wynagrodzenia stałego syndyka w sposób należyty i terminowy; na tę przesłankę może powołać się wyłącznie Ośrodek Pomocy Prawnej;
dłużnik dochodził zwolnienia z długu, mimo że w chwili złożenia wniosku główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika nie znajdował się na terytorium Słowacji.
Jeżeli dłużnik ma lub miał duży majątek i doświadczenie biznesowe, pracuje bądź pracował jako kierownik wyższego szczebla lub zasiada bądź zasiadał w organach zarządczych osoby prawnej lub posiada inne podobne doświadczenie, sąd bardziej rygorystycznie oceni czynniki wpływające na dobrą wiarę dłużnika.
Jeżeli zaś dłużnik ma wyłącznie wykształcenie podstawowe, jest w wieku emerytalnym lub niedługo osiągnie taki wiek, boryka się z poważnymi problemami zdrowotnymi, jest tymczasowo lub stale bezdomny lub spotkało go inne nieszczęście, które utrudniło mu funkcjonowanie w społeczeństwie, sąd mniej rygorystycznie oceni czynniki wpływające na dobrą wiarę dłużnika.
Sąd bada, czy dłużnik działa w dobrej wierze, wyłącznie w postępowaniu wszczętym na wniosek o unieważnienie umorzenia długu z uwagi na działanie w złej wierze. Sąd nie bada, czy dłużnik działa w dobrej wierze, w postępowaniu upadłościowym ani w postępowaniu w celu ustalenia planu spłaty wierzycieli.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Postępowanie upadłościowe

Co do zasady koszty zwołania i organizacji zgromadzenia wierzycieli stanowią wierzytelność wobec masy upadłości. Istnieją następujące odstępstwa od tej zasady:
jeżeli zgromadzenie wierzycieli zwołano na wniosek wierzyciela, wierzyciel, który wniósł o zwołanie zgromadzenia, jest zobowiązany pokryć koszty zwołania i organizacji zgromadzenia, chyba że zgromadzenie wierzycieli postanowi inaczej;
warunkiem złożenia wniosku o stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności – o ile wierzytelność zakwestionował wyłącznie wierzyciel – jest wniesienie zaliczki na poczet kosztów w należyty i terminowy sposób. Jeżeli wnioskodawca nie przedstawi dokumentów potwierdzających wniesienie zaliczki, sąd umarza postępowanie;
członek rady wierzycieli ma prawo do otrzymania zwrotu kosztów poniesionych w związku z pełnieniem tej funkcji; koszty te stanowią wierzytelność wobec ogólnej masy upadłości w kwocie zatwierdzonej przez radę wierzycieli;
jeżeli przeprowadzono likwidację majątku objętego postępowaniem upadłościowym w postępowaniu w sprawie wykonania orzeczenia lub postępowaniu egzekucyjnym, ale uzyskanych sum nie przekazano jeszcze osobie uprawnionej do ich otrzymania, sumy te wchodzą w skład masy upadłości, a koszty postępowania stanowią wierzytelność wobec tej masy;
koszty opinii biegłego wydanej na wniosek rady wierzycieli stanowią wierzytelność wobec ogólnej masy upadłości. Koszty opinii biegłego wydanej na wniosek wierzyciela zabezpieczonego stanowią wierzytelność wobec osobnej masy upadłości (na której ustanowiono zabezpieczenie), z której zaspokaja się wierzytelności tego wierzyciela;
w zależności od postanowienia sądu koszty postępowania w celu wyłączenia składników majątku ze spisu inwentarza stanowią wierzytelność wobec odnośnej masy upadłości;
koszty poniesione przez strony postępowania upadłościowego i powiązanych postępowań są wyłączone z zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym (przepisy szczególne mogą jednak stanowić inaczej, np. kwota uiszczona za stwierdzenie istnienia zakwestionowanej wierzytelności i wydanie opinii przez biegłych może podlegać zaspokojeniu w tym postępowaniu).

Postępowanie restrukturyzacyjne

Co do zasady koszty tego postępowania pokrywa dłużnik. Dłużnik pokrywa:

koszty wydania opinii na temat restrukturyzacji;
wynagrodzenie zarządcy (opłatę stałą i opłaty za pełnienie funkcji) oraz poniesione przez niego wydatki;
koszty zwołania i organizacji zgromadzenia wierzycieli;
koszty poniesione ostatecznie przez członka rady wierzycieli w związku z pełnieniem tej funkcji; dłużnik pokrywa te koszty w kwocie zatwierdzonej przez radę wierzycieli.

Umorzenie długu przez ogłoszenie upadłości

W postępowaniu w celu umorzenia długu przez ogłoszenie upadłości przyjmuje się, że majątek dłużnika jest bardzo ograniczony, w związku z czym koszty obniża się do minimum i ponoszą je wierzyciele. Jeżeli wierzyciele mają wiedzę o istnieniu określonych składników majątku, na własny koszt podejmują niezbędne czynności, aby włączyć te składniki do masy upadłości.

Po umorzeniu długu nie można dochodzić od dłużnika kosztów, które strony postępowania poniosły w związku ze swoim udziałem w postępowaniu upadłościowym lub w postępowaniu w celu ustalenia planu spłaty wierzycieli.

Badając sytuację dłużnika, syndyk opiera się na spisie inwentarza, spisie wierzycieli i informacjach przedstawionych przez dłużnika, wierzyciela i inne osoby. Syndyk bada aktywa i zobowiązania przy zachowaniu należytej staranności oraz w ten sam sposób prowadzi dalsze czynności wyjaśniające, które nie są czasochłonne i wymagają małych nakładów.

Syndyk prowadzi inne czynności wyjaśniające na wniosek wierzyciela, jeżeli wierzyciel wniesie zaliczkę na poczet kosztów tych czynności. Syndyk prowadzi te czynności na koszt wierzyciela. W postępowaniu upadłościowym wierzyciel ma prawo do otrzymania zwrotu tych wydatków jako kosztów postępowania upadłościowego w kwocie zatwierdzonej przez pełnomocnika wierzycieli lub – jeżeli nie powołano takiego pełnomocnika – przez zgromadzenie wierzycieli. Inne zasady dotyczą kosztów poniesionych przez wierzyciela zabezpieczonego, ponieważ wierzyciel taki może zdecydować, czy chce być stroną postępowania.

Obciążone składniki majątku zostają włączone w skład masy upadłości wyłącznie wtedy, gdy uprzywilejowany wierzyciel zabezpieczony zgłosi swoją wierzytelność.

Jeżeli zgłoszenie złoży wyłącznie wierzyciel zabezpieczony o niższym stopniu uprzywilejowania, obciążone składniki majątku zostają objęte postępowaniem upadłościowym wyłącznie wtedy, gdy można domniemywać, że wierzytelności wierzyciela zabezpieczonego zostaną zaspokojone z zabezpieczenia o niższym stopniu uprzywilejowania. Aby ocenić, czy obciążone składniki majątku są objęte postępowaniem upadłościowym, ich wartość szacuje się na podstawie opinii biegłego sporządzonej zgodnie z zaleceniami syndyka na wniosek i koszt wspomnianego wierzyciela zabezpieczonego o niższym stopniu uprzywilejowania. Jeżeli wierzyciel zabezpieczony o niższym stopniu uprzywilejowania nie wniesie zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego w terminie ustalonym przez syndyka, domniemywa się, że obciążone składniki majątku nie są objęte postępowaniem upadłościowym.

Syndyk może zwołać zgromadzenie wierzycieli, jeżeli uzna to za konieczne (ale nie jest do tego zobowiązany). Syndyk zwołuje takie zgromadzenie na wniosek każdego zarejestrowanego wierzyciela, który wniesie zaliczkę na poczet kosztów zwołania zgromadzenia i uiści na rzecz syndyka opłatę stałą za zwołanie zgromadzenia.

Umorzenie długu przez ustalenie planu spłaty

Koszty tego postępowania ponosi przede wszystkim dłużnik.

System jest zorganizowany w taki sposób, że wszczęcie postępowania (oprócz części dotyczącej formalnego wniosku) następuje dopiero po wniesieniu zaliczki na poczet wynagrodzenia syndyka i niezbędnych kosztów postępowania.

Po umorzeniu długu nie można dochodzić od dłużnika kosztów, które strony postępowania poniosły w związku ze swoim udziałem w postępowaniu upadłościowym lub w postępowaniu w celu ustalenia planu spłaty wierzycieli.

Jeżeli syndyk nie zatwierdzi zaproponowanego planu spłaty wierzycieli, wierzyciel może wnieść do niego sprzeciw. Syndyk wyraża opinię na temat sprzeciwu, w przedmiocie którego orzeka sąd.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

W **ustawie o upadłości i restrukturyzacji (Zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii) przewidziano bezskuteczność – pod pewnymi warunkami – czynności prawnych dokonanych z pokrzywdzeniem wierzyciela**. Bezskuteczność wywołuje skutki wyłącznie w przypadku zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Czynność dłużnika mogą zaskarżyć syndyk i wierzyciele, przy czym wierzycielowi prawo to przysługuje wyłącznie wtedy, gdy syndyk nie podejmie w rozsądnym terminie działań na wniosek wierzyciela w celu zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Prawo do zaskarżenia czynności prawnej wygasa, jeżeli nie zostanie wykonane wobec dłużnika lub w sądzie w ciągu roku od ogłoszenia upadłości; prawo do zaskarżenia czynności prawnej uważa się za wykonane wobec dłużnika wyłącznie wtedy, gdy dłużnik uzna to prawo na piśmie. Zgodnie z przepisami zaskarżyć można również te czynności prawne, z których wynikają prawa wykonalne lub już wykonane.

Jeżeli przed ogłoszeniem upadłości wszczęto postępowanie restrukturyzacyjne, a upadłość ogłoszono w trakcie tego postępowania, dla ustalenia okresu, w którym dokonano czynności prawnej podlegającej zaskarżeniu zgodnie z ustawą o upadłości i restrukturyzacji, decydujące znaczenie ma data wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Podmiotem, który dokonał przedmiotowej czynności prawnej, musi być dłużnik, a czynność prawna musiała zostać dokonana nieodpłatnie oraz nie powinna skutkować pokrzywdzeniem ani uprzywilejowaniem żadnego z wierzycieli dłużnika, którzy zgłosili wierzytelności. Czynność prawna musi dotyczyć majątku dłużnika.

W ustawie o upadłości i restrukturyzacji przewidziano inne szczegółowe zasady dotyczące udowodnienia działania z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela. W niektórych przypadkach w ogóle nie trzeba udowodnić takiego zamiaru, zaś w innych jest to domniemanie wzruszalne. W ustawie przewidziano również skutki prawne powołania się na bezskuteczność czynności przed sądem, które obejmują zwrot majątku nabytego przez stronę, przeciw której wykonuje się to prawo.

W postępowaniu restrukturyzacyjnym czynności dokonane na szkodę wierzyciela mają istotne znaczenie dla oceny najlepszego interesu wierzycieli: porównując skutki planu restrukturyzacji ze skutkami ewentualnej upadłości, zarządca musi wziąć pod uwagę również zaskarżalne czynności prawne.

Poza tym przypadkiem czynności prawne nie podlegają zaskarżeniu w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

W niektórych przypadkach w ustawie przewidziano jednak domniemania dotyczące możliwości przekształcenia postępowania restrukturyzacyjnego w postępowanie upadłościowe i wówczas niektóre czynności prawne podlegają zaskarżeniu.

Zarządca może zatwierdzić czynności prawne dłużnika wyłącznie wtedy, gdy zwiększają one wartość majątku dłużnika lub gdy są niezbędne do osiągnięcia celu restrukturyzacji. Jeżeli dłużnik dokonuje czynności prawnej, która wymaga zgody zarządcy, bez uzyskania takiej zgody, nie oznacza to, że czynność ta jest bezskuteczna, lecz że podlega zaskarżeniu w postępowaniu upadłościowym, jeżeli upadłość dłużnika ogłoszono w ciągu dwóch lat od wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Po zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik lub podmiot przejmujący nie może dokonać podziału zysków lub innych środków kapitałowych między swoich członków przed zaspokojeniem wierzytelności przysługujących wierzycielom przypisanym do grupy wierzytelności niezabezpieczonych do wysokości ich ustalonych wierzytelności przewidzianych w planie; podział zysków lub innych środków kapitałowych w postępowaniu upadłościowym podlega zaskarżeniu, a także stanowi przyczynę bezskuteczności planu.

Ponadto bezskuteczne są wszelkie czynności prawne dokonane przez dłużnika lub zarządcę w postępowaniu restrukturyzacyjnym, które zapewniają stronie, której dotyczy plan, korzyść nieprzewidzianą w planie.

W przypadku umorzenia długu wierzyciele zachowują prawo do dochodzenia na gruncie prawa cywilnego zaspokojenia wierzytelności ze składników wyłączonych z majątku dłużnika na skutek zaskarżalnej czynności prawnej. Ponadto we wszelkich późniejszych postępowaniach w sprawie oceny dobrej wiary uwzględnia się zachowanie dłużnika, z którego można wywnioskować, że dłużnik umyślnie doprowadził do niewypłacalności lub działał z zamiarem pokrzywdzenia jednego z wierzycieli bądź na korzyść jednego z wierzycieli ze szkodą dla pozostałych.

Ostatnia aktualizacja: 22/08/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.